

ŠALTOJO KARO PABAIGOS NESITIKIMA

Kol sovietai turi atominius ginklus ir priemones, galinčias išsaukti netikėtą užpuolimą, Vakarami turi budėti. -Atlydys nebus ilgas...

Chruščiovo kelionės po Ameriką ne tik užpildė viso pasaulio spaudos pirmuosius puslapius per pastarąsias dvi savaites, bet ir atnešė kai kurių laikinių įtampos atoslūgių. Buvo ramu Berlyne, buvo ramu Kinijos - Indijos pasienyje. Vienas kitas šūvis nuaidėjo Alžire, Laose ar Tibete, bet apamai komunistų subversija buvo sušvelnėjusi, nes, dar prieš išskrendant Chruščiovui iš Maskvos, į sovietinių satelitų sostines buvo pasiųsti "aparačiai" su nurodymais prislopinti visą prieš JAV nukreiptą propagandą ir veiksmus. Net Amerikos Balso transliacijų trukdymai pirmą kartą per 10 su viršum metų kelias dienas atostogavo.

Praeitą savaitę viso pasaulio dėmesys buvo dar labiau sukoncentruotas į miškų apsupą "Dovydo stovyklą" Catotino kalnuose, kur vyko prez. Eisenhowerio ir Chruščiovo pasitarimai. Ar jie atneš taiką, kuri pastarosiomis dienomis buvo taip dažnai linksniuota? Ar prasidės

TRUMPAI

* SAN FRANCISCO. - Vengrų laisvės kovotojų pirmininkas Ferenc Iszak, kuris, antikomunistinėse demonstracijose kalbėdamas, smarkiai kritikavo Chruščiovo vizitą, po kelių dienų buvo nežinomo asmens telefonu iškvieštas iš namų ir žiauriai sumuštas.

* Kairo šaltiniai skelbia, kad Jordano karalius Huseinas numatęs įsijungti į Nasserio Jungtinę Arabų Respubliką, o ateinančią mėnesį prasidėsį pasitarimai su Saudo Arabijos karaliumi dėl vieningo fronto prieš komunistų sudarymo.

* Airija ruošia ir šią savaitę patieks Jungt. Tautų plenumo sesijai rezoliuciją, pasmerkiančią komunistų veiksmus Tibete. Rezoliucija bus įteikta plenumui tuo atveju, jei bus tikima gauti du trečdalius balsų.

* Viceprez. Nixonas žinojo ką kalbės, kai paskelbė, kad rusai tris kartus dviejų savaitių bėgyje bandė pataikyti į mėnulį. Žiniomis iš Washingtono, žvalgybos ir valstybės departamento sluoksniai buvę skirtingų nuomonių, ar tokia žinia viešai skelbtina.

* Šaltasis karas tarp Indijos ir komunistinės Kinijos intensyvėja. Nehru uždraudė išduoti leidimus kairiesiems, norintiems vykti į raudonosios Kinijos dešimtmečio iškilmes, kurios bus vykdomos spalio 1 d. Šis smūgis Pekinui galės atsiliepti naujais incidentais pasieniuose.

* Iš Argentinos į Lietuvą išvyko keletas turtingesnių senųjų emigrantų: kėdžių fabriko savininkas Tadas Adomonis, metalo fabrikantas Julius Iglūnas, maisto produktų krautuvės savininkas Balys Šniokas. Už kelionę jie sumokėjo po 45,000 arg. pezų.

nauja era Rytų - Vakarų santykiuose? Kas iš viso bus konferencijoje nagrinėjama?

Valstybės departamento ir sovietų pareigūnų pasitarimuose, liečiančiuose konferencijos darbotvarkę, buvo susitarta kalbėtis šiais klausimais:

* JAV ir Sovietijos nuomonių skirtumai dėl Berlyno ir Vokietijos ateities;

* Chruščiovo pasiūlyto totalinio nusiginklavimo kontrolės būdai, panaikinus visas armijas, laivynus ir aviacijas;

* jėgos panaudojimas tarptautiniuose konfliktuose, ypač atkreipiant dėmesį į komunistų veiksmus Laose;

* sovietų priešinimasis apginkluoti Vak. Vokietiją ir JAV karinių bazių užjūriuose klausimas;

* branduolinių ginklų bandymų baigimas ir bendradarbiavimas tarp abiejų kraštų, atominę energiją panaudojant taikos reikams;

* prez. Eisenhowerio kelionės į Sovietiją data (greičiausiai antrąjoje spalio pusėje).

Nors pasitarimų išvakarėse buvo iš abiejų pusių pareikšta, kad kurio oficialaus optimizmo, tačiau įvairūs kiti ženklai rodė, kad šaltojo karo pozicijos esminiuose klausimuose nėra sušvelnėjusios.

Nebuvo jokio ženklo, kad sovietai būtų linkę sumažinti savo apetitą Vakarų Berlyne. Chruščiovo vizito išvakarėse Maskva pabrėžė, kad Vokietijos suvienijimas tėra įmanoma tik Sovietų sąlygomis.

Pavertę Rytų Europą Chruščiovas laikė savo nuosavybe ir nė negalvojo leisti į diskusijas tuo klausimu.

Tolimieji Rytai pagal jį esanti raudonosios Kinijos zona, ir todėl jis nesąs kompetentingas tais klausimais kalbėtis.

Jungtinėse Tautose rugsėjo 19 d. proklamuoatas "taikos planas" faktiškai yra pakartojamas

1927 m. Tautų Sąjungoje paskelbto Litvinovo plano. Tautų Sąjunga išūrėjusi, kad jis tiesiąs kelią komunistinei infiltracijai ir subversijai, jį tuojau atmetė. Tiesa Chruščiovo pasiūlyme yra pakeitimas - nusiginklavimą siūloma atlikti per ketverius metus, bet argi galima tikėtis realaus nusiginklavimo, jei sovietai nesileis kontroliuojami?

Taigi, bendroje išvadoje šaltojo karo pabaiga netolimoje ateityje nenumatoma. Negalima tikėtis ir didesnio nusiginklavimo abiejose pusėse. Kol sovietinė diktatūra tebeturi branduolinius ginklus ir priemones, galinčias išsaukti netikėtą užpuolimą, tol JAV ir Vakarai negali sumažinti savo budrumo.

Iš viso, taikos su Sovietija klausimas yra žymiai komplikuo-tesnis, negu Chruščiovo šūkavimai įvairiuose jo lankytuose miestuose. Tam yra reikalingi metai derybų, komplikuotos sutartys, o svarbiausia - įsitikinimas, kad sovietai tų sutarčių laikysis.

Laikino atoslūgio iš pasitarimų galima tikėtis. Bent jau Berlyno klausimas nebus iš sovietų pusės aštrinamas, kol prez. Eisenhoweris revizituos Chruščiovą.

Tačiau, kaip ilgai iš viso tas atlydis tęsis, sunku pasakyti. Vieni stebėtojai, kaip tūlas britų diplomatas, sako, kad "dviejų didžiųjų medaus mėnuo" nusitęs iki 1960 metų pavasario, o tada grumtynės vėl prasidės iš naujo. Kiti vėl tikina, kad sovietai galį ieškoti kelių "taikiai koegzistencijai", kuri tęstų 10 ar 20 metų, t.y. kol ji sustiprėtų taip, kad galėtų jėga Vakarams padiktuoti savo valią.

Labai taikliai dabartinę situaciją apibūdino vienas Bonnos diplomatas: "Tai-lyg malarijos ligą. Jus ištinka priepuolis, karštis pakyla, nukrinta, ir priepuolis pasibaigia. Bet jis grįš. Jūs neatsikrėsite malarijos, nors tuo tarpu ir neturite karščio".

Chruščiovas pažadėjo išleisti iš Lietuvos Leono vaikus

Chicago lietuvų tarpe plačiai žinomo nekilojamo turto tarpininkavimo įstaigos savininkas Paulius Leonas ir jo žmona apsisverė iš džiaugsmo, kai Chruščiovas pažadėjo išleisti iš Lietuvos jų vaikus Reginą ir Tomą, kad jie galėtų atvykti pas tėvus.

Leonas priėjo prie Chruščiovo Des Moines viešbučio vestibulyje, prieš pat Chruščiovui išvažiuojant apžiūrėti Garsto ūkio. Leonas rusiškai paaiškino Chruščiovui apie persiskyrimą su vaikais II Pas. karo metu ir pasiskundė, kad rusų įstaigos neduoda leidimo jiems išvažiuoti. Chruščiovas, patapnojęs ver-

kiančios motinos petį pasakė: "Neverk, vaikai atvažiuos". Ir čia pat stovinčiam Gromyko pridūrė: "Pasirūpink šiuo reikalu".

Leonai persiskyrė su vaikais 1944 metais, traukdamiesi iš Lietuvos. Vaikai tuo metu buvo pas gimines, kurie negalėjo jų atgabenti sutarton vieton. Ryši su Vilniuje gyvenančiu sūnumi jie užmezgė 1955 m.

Važinėdamas po Ameriką, viešai prisipirtas Chruščiovas dviems karo išardytoms šeimoms pažadėjo leisti susijungti. Dabar belieka laukti, ar ir kada tas pažadas bus išpildytas.

"Todėl prašau tavęs, šviesus valdove, atšauk neapgalvotai duotą žodį: dar kartą pagalvok ir padaryk, kad ir senatvės būtum vertas tu", sako Zbignievas (Leonas Barauskas) Jogailai (Kaziui Veselkaitė) Balio Sruogos dramoje "Milžino Paunksmė", kurią Montrelio Dramos Teatras spalio 11 d. suvaidins Clevelande.

PRO RŪSTŲ GROMYKO IKI CHRUSČIOVO

Kaip Danutė Armonaitė išgavo pažadą išleisti iš Lietuvos į Ameriką motiną ir brolių

Danutės Armonaitės neuilstama kova išlaisvinti savo motiną ir brolių iš sovietinės vergijos Lietuvoje, praėjusį ketvirtadienį, rugsėjo 24 d., pergyveno staugų, nenumatytą posūkį.

*

Danutė Armonaitė, lydiama Cleveland Press dienraščio korespondento, buvo įvesta į Pittsburgho Universiteto salę, kur 500 stambiosios pramonės ir valdžios pareigūnų buvo susirinkę Chruščiovo pagerbimo pietums.

Pennsylvania gubernatoriaus David Lawrence, juos nuvedė prie priekinio stalo, kur sėdėjo Chruščiovas.

— Pone Chruščiove, — žilaplaukis gubernatorius tarė, — čia yra mergina, apie kurią kalbėjau...

— Pone Chruščiove, — Danutė pratarė, — aš noriu jums padėkoti už žvilgtelėjimą į mūsų šeimos bėdas...

Chruščiovas paėmė jos ranką. — Maža mergyte, — jis tarė, — greitai gali laukti savo motinos.

Danutė susijaudino ir pasilenkė prie jo rankos. — Ačiū, ačiū, — ji tik pajėgė ištarti.

Tai buvo 19 metų atkaklios kovos triumfo momentas. Per tą laiką Danutė darė visus galimus žygius, nenustodama kovoti, nors dažnai nesimatė šviesesnių perspektyvų išlaisvinti savo motiną iš sovietinės vergijos.

Danutė, išlaisvinimo kovą pradėjo nuo to laiko, kada išmoko skaityti ir rašyti. Kaip žinia, Armonų šeima buvo išskirta 1940 m., kada jie įkliuvo II pasaulinio karo sankryžioje, lan-kydami gimines Pasvalyje. Armonas ir Danutė, kaip gimę Amerikoje, tuojau buvo Valstybės Departamentu evakuoti iš Lietuvos.

Barbora Armonienė ir sūnus Jonas, kuris tuo metu buvo vos poros mėnesių amžiaus, buvo gimę Lietuvoje.

"Mes juos laike mėnesio evakuosime", — tada pranešė Valstybės Departamentas.

Tas "mėnesis" dabar jau paviręs į 19 metų...

Barborai Armonienei nusišypojo laimė... Ji greit galės susitikti su savo vyru Clevelande.

Danutė savo kovoje rašė laiškus Stalinui, apeliavo Jungtinių Tautų žmogiškųjų Teisių Komisijai, lankė rusų ambasadą Washingtone. Viskas buvo be pasekmių.

Prieš dvi savaites Chruščiovo atvykimo išvakarėse, Cleveland Press dienraščio vyriausias redaktorius, L. B. Seltzer skambino Chruščiovui, kad jis B. Armonienę su 19 m. sūnum išleistų į JAV, dar prieš atvykdamas čia. Tai būtų jo žmo-

niškumo įrodymas. Jokio atsakymo nebuvo gauta.

Trečiadienį vienas iš Cleveland Press redaktorių pasiskambino Danutei į darbovietę. Jo patarimu ji tuojau turinti vykti į Pittsburghą, susiršti su to dienraščio korespondentu ir bandyti prieiti prie paties Chruščiovo.

Cleveland Press korespondentas paprašė ambasadoriaus Henry Cabot Lodge suruošti pasimatymą su Chruščiovu.

— Normaliose sąlygose, — jo vyriausiasis valdininkas pranešė, — tai būtų įmanoma, — bet dabar nėra normalios sąlygos.

Valstybės Departamento atstovai davė panašius atsakymus. Sovietų saugumo pareigūnai tik patraukė pečiais...

Buvo susirišta su sovietų ambasadoriumi Washingtone Menšikovu. Jis pareikalavo raporto raštu. Memorandumas buvo parašytas ir jam įteiktas. — Mes pažiūrėsime, — jis tarė.

Prasidėjo atsakymo laukimas.

Korespondentas ir Danutė Armonaitė nuvyko į Pittsburgho Universitetorūmus, kur vyko pietūs Chruščiovo pagerbimui.

Ten korespondentas A. Ostrow gavo pasikalbėjimą su gubernatorium P. Lawrence.

— Aš stovėsiu šalia Chruščiovo sveikinimų eilėje. Aš jo paprašysiu išleisti tavo motiną...

(Nukelta į 2 psl.)

KAIRĖJE: Protesto demonstracijose dėl Chruščiovo lankymosi New Yorke dalyvavo didelis būrys lietuvių su šukiais, primenančiais Lietuvos okupaciją. Nuotraukos tarp piketuojančių matyti: Audėnaitė, Barčiauskas, Nemickas ir kiti.

Sodačio nuotrauka

Taip Cleveland Press karikatūristas Jim Herron vaizduoja Danutės Armonaitės dramatinį susitikimą su Chruščiovo Pittsburghe.

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone:

HEnderson 1-6344.

Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief:

Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES. Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas:

HEnderson 1-6344.

Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Nepageidaujamas svečias kelionės baigė

Mums nepageidaujamą o svečio — Chruščiovo kelionės po Ameriką pasibaigė. Pasibaigė ir per visą kraštą nuėjusios protesto demonstracijos, kurios gal kiek daugiau paryškino, su kuo bendraujama, stipriai pabrėžė, kad tų tautų laisvės bylos tebėra nespręstos. Demonstracijos, ar jos buvo didesnės ar mažesnės, savo atliko. Didžiojo spaudoj buvo daug nuotraukų ir neretais atvejais labai ryškios simpatijos pavertėsiams.

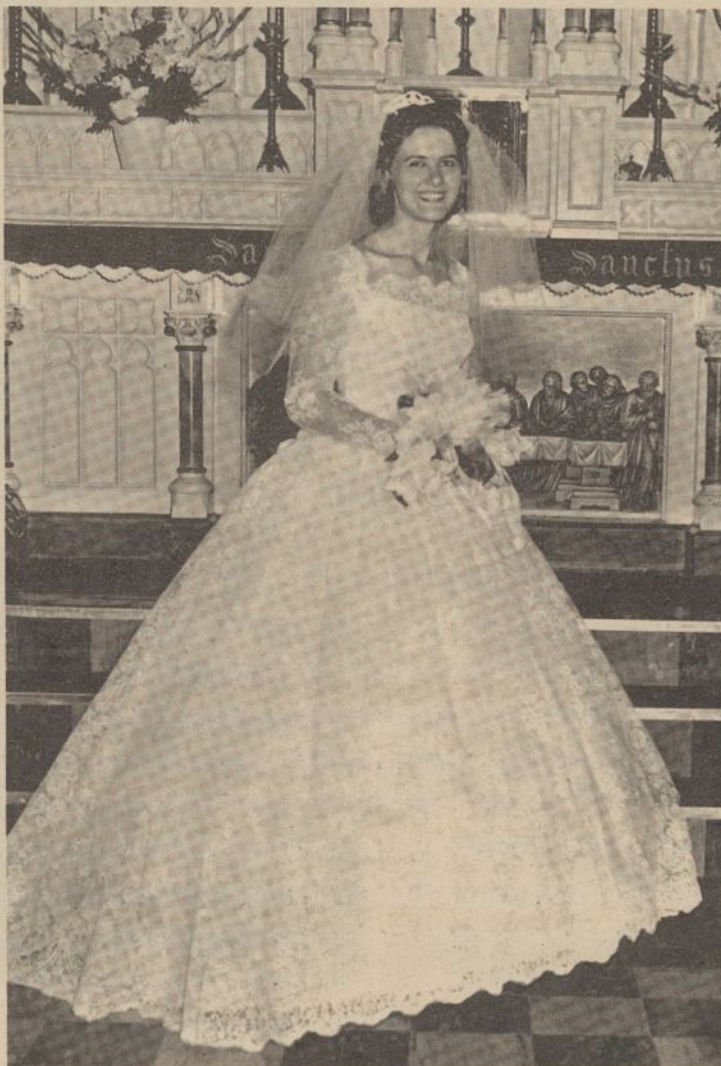
Chruščiovo įžūli, storžieviska, o dažniais atvejais ir labai nemandagi laikysena, reikia manyti, daugeliui amerikiečių praverė akis. Žinoma, tokiems, kurie daiktus mato tokius, kokie jie yra. Kai kurių komentatorių pastabos, kad iš tos kelionės apdairus amerikiečių daugiau pažino tikrąją Rusiją, negu Chruščiovas Ameriką, yra visiškai teisingos. Ypač, jei atidžiau sekė Chruščiovo susitikimą su darbininkų unijų vadais.

Chruščiovo elgesys ir jo atsakinėjimas į kryžminius darbininkų unijų vadų klausimus buvo klasinis pavyzdys, kada prie sienos priremtas baudžiavinis diktatorius niekaip nebėgali išsisukti iš nemalonių klausimų ir pradeda tokią žodžių akrobatiką, kuri įprasta tik cirko juokdaryi. Ir darbininkų unijų vadai, mokėję stipriai Chruščiova priremti prie sienos, pasirodė neblogais sovietinio gyvenimo žinovais. O tokiais būdami jie gali daryti tikrai daug ir pozityvios įtakos į visą JAV darbininkiją, kad nesusigundyti, komunistinės

"laisvės" vardu prarasti tikrąją laisvę.

Šiandien dar peranksti tiksliai sverti Chruščiovo lankymosi davinį, bet viena jau ir dabar aišku, kad pačio žiauriausio diktatoriaus pakvietimas į labiausiai laisvę gerbiantį kraštą labai daugeliui žmonių atnešė sunkaus kartėlio, amerikiečių visuomenę daugiau suskaldė, o kai kuriais atvejais ir oficialias amerikiečių pažiūras į komunizmą supainiojo. Jei pirmieji Chruščiovo sutikimai buvo žymiai šaltesni, tai kada daugelis labai ryškiai pastebėjo Chruščiovo įžulumą, tie sutikimai paskutiniuose miestuose — San Francisco ir Pittsburghe buvo žymiai šiltesni. Žinoma, jei čia nuopelnai ne eilinių gyventojų, bet kaip prancūzų kai kuri spauda rašo, specialiai pasidarbavusio Amerikos saugumo nuopelnas, kad priėmimą reikia galimai šildyti, tai dar pusė bėdos. Bet jei tai pačių gyventojų natūralus pasireiškimas — tada labai reikia suabejoti kai kurių amerikiečių sugebėjimu atskirti grūdus nuo kenksmingų pelų.

Galbūt, kaip teisingai buvo pastebėta, kad po neva šiltesnio sutikimo minėtuose miestuose, ir Chruščiovas panoro būti žmoniškėnis. Esą, to pasėkoj laimėjo dvi lietuvių šeimos. Tai chiegietis P. Leonas, išgavęs pažadą, kad iš Lietuvos bus išleisti du jo vaikai, kurių išleidimui jau buvo užtrenktos visos durys. Taip pat clevelandietės Danutės Armonaitės Pittsburghe išgautas pažadas, kad bus išleista jos motina ir brolis.

Grazina Kovaitė, Omahos skaučių tunto tuntininkė rugsėjo 5 d. susituokė su Albinu Reškevičium, Omahos lietuvių sporto klubo "Lituanica" pirmininku. Parapijos salėje buvo šaunus vestuvių pokylis, kuriame dalyvavo apie 250 žmonių. Svečių buvo iš Chicago ir Philadelphiajos.

E. W. Arnold nuotrauka

Armonaitė...

(Atkelta iš 1 psl.)

Už penkiolikos minučių korespondentas ir Danutė buvo nuvesti pro nustebintus sargus ir saugumo pareigūnus prie Chruščiovo. Chruščiovo žmona šypsojosi, Gromyko buvo rūšios išvaizdos, Menšikovas linktelėjo galva...

Ir taip Danutė Armonaitė išgavo pažadą, kad jos motina ir brolis išleis. Išgavo pažadą daugeliui labai geru žmonių talkinama. Ypač čia dideli nuopelnai priklausė Cleveland Press dienraščio redakcijai.

Vienok, paskambinus J. Armonui, vis dar kalbant jautėsi netikrumas. Ir mes paprašėm, kaip tik bus žinia, kad jau išardytos šeimos nariai atvyksta, kad ir mes galėtume būti liudininkai tos ilgai užsitęsios kovos laimėjimo.

Ar kas nors laimėta kitų tautybių pavertę žmonių, nebuvo jokių žinių. Ir žinoma, jei tų šeimų nariai pagaliau galės pasiekti šį laisvės kraštą, tai jau bus Chruščiovo į JAV atvežti laimėjimai. Toms šeimoms tikrai dideli, bet bendrajam reikalui labai maži, o valstybinio požiūriu per daug rizikingi ir ankstyvesniuosius principus — nedraugauti su diktatoriais, lauantieji.

BALFO ŠALPOS SIUNTINIAI

Sibire ir Lietuvoje vargan patekusiems tautiečiams parenti, Balfas susitarė su JAV esančia siuntinių agentūra siųsti čia išvardintus Balfos šalpos siuntinius:

SIUNTINYS "A"

3,5 jardų 100% vilnoninės medžiagos vyriškam kostiumui. 3 jardai šilkinio pamušalo. 4 jardai medvilninės medžiagos moteriškam apdarui. Siuntinio "A" kaina: \$29,60.

SIUNTINYS "B"

3,5 jardo 100% vilnoninės medžiagos vyriškam kostiumui. 3 jardai šilkinio pamušalo. 4 jardai medvilninės medžiagos moteriškam apdarui. 3 jardai 100% vilnoninės medžiagos moteriškai suknelei. 1 pora vyriškų apatinių baltinių. Siuntinio "B" kaina: \$41,15.

SIUNTINYS "C"

3,5 jardo 100% vilnonės medžiagos vyriškam kostiumui. 3 jardo vilnonės medžiagos moteriškam kostiumui. 3 jardai šilkinio pamušalo. 4 jardai sunkaus Rayon šilko žieminei suknelei. 1 komplektas moteriškų baltinių. 1 komplektas vyriškų apatinių baltinių. Siuntinio "C" kaina: \$49,15.

Tuos pačius siuntinius Balfas išsiųs ir atskirų asmenų prašymais, jei užsakytojas atsiųs pinigų ir gavėjo (bei siuntėjo) adresą. Skolon siuntiniai nebus siunčiami. Siuntiniai yra standartiniai.

Pažymėtos kainos apima visas siuntos išlaidas: medžiagos kai-

Reikia parašyti Nixonui...

Laiškų skyriuje neseniai buvo K. Kubiliaus laiškas, kuriame jis ragina atsiminti visus Chruščiovo pakvietėjus į JAV tada, kai ateis rinkimai. Ir už juos nebalsuoti, nes jie draugauja su tautų pavergėju.

Nuomonė teisinga ir pakvietėjai turi gauti atpildą. Bet prieš skiriant atpildą reikia ir išsiaiškinti, kas kaltas, kad Chruščiovas čia buvo pakviestas. K. Kubiliaus laiške minimas ir viceprezidentas R. Nixonas. Dabar gi pasirodė laikraščiuose žinių, kad R. Nixonas pats nustebo, tada lankydamasis Maskvoje, kad Chruščiovas į JAV jau pakviestas. Atseit, R. Nixonas čia nekaltas. Vienok man dar neišku, jei šiuo atveju R. Nixonas nekaltas, kam jis skubėjo į veteranų suvažiavimą ir ten stengėsi viską padaryti, kad veteranai neišneštų nepageidaujamos rezoliucijos. Kam jis taip pat ir kitais atvejais ragino, kad Chruščiova reikia sutikti mandagiai, kaip ir jis buvo Maskvoje sutiktas.

Jei aš mokėčiau gerai angliškai rašyti, pats parašyčiau laišką viceprezidentui R. Nixonui ir pasiklausčiau, kaip ten iš tikro yra. O dabar, kada angliškai rašyti man sunku, prašyčiau, kad tai padarytų mūsų jaunesnieji, ypač studentai. Ir būtų gerai, kad jie apie laiško parašymą ir atsakymą mus per Dirvą pa-informuotų.

Stasys Aras,
Colman

Ir pagiriant ir papeikiant

Dirvos redakcija jau nemaža išspausdino savo skaitytojų laišku, kur laikraštis pagiriamas už gražias, aktualias iliustracijas ir įdomesnius straipsnius. Kartais išmintingai praleidžia ir vieną kitą papeikiantį laišką.

na, muitą, apdraudą, pašto išlaidas ir kt.

Per ilgesnį laiką (2-3 mėn.) gavėjui siuntinio neįteikus, pinigai bus grąžinti siuntėjui.

VAISTŲ SIUNTOS

Vaistai siunčiami sena tvarka. Jie superkami ir išsiunčiami tuoj pat, kai tik gaunamas gavėjo adresas, vaistų rūšis ir kiekis. Vaistų siuntiniai siunčiami skolon.

Vaistai siunčiami neapmokėtu muitu ir neapdrausti. Balfas už jų įteikimą neatsako.

Gautą už vaistų siuntinį sąskaitą Balfas prašo apmokėti mėnesio laikotarpyje.

Balfos Centras
105 Grand St.
Brooklyn 11, N.Y.
Tel. EV 7-1422

P.S. Balfas iš šių siuntinių ir vaistų neturi jokio pelno, tad, apmokant sąskaitas, labai laukiamos aukos bendrai šalpai.

Ir mano šis laiškas susidės iš dviejų dalių: pagiriamosios ir papeikiamosios. Kaip žinoma, darbo dienos savaitgalio metu Amerikoje įvyko visa gausybė įvairių lietuviškų suvažiavimų, konferencijų, sąskrydžių, stovyklų, susirinkimų (tuo reikalu Dirvoje buvo ir labai taikli karikatūra). Bet visų tų įvykių aprašymų Dirvoje skaitytojai terado tik dalį (gal dar kažkas vėliau pasirodys). Pavyzdžiui, gana plačiai, išsamiai, glaudai ir bešališkai buvo aprašyti Liet. Bendruomenės suvažiavimas Detroite, lietuvių gydytojų sąskrydis Clevelande, neolithuanų stovykla, Nepagailėta ir labai gerų nuotraukų net per kelius numerius.

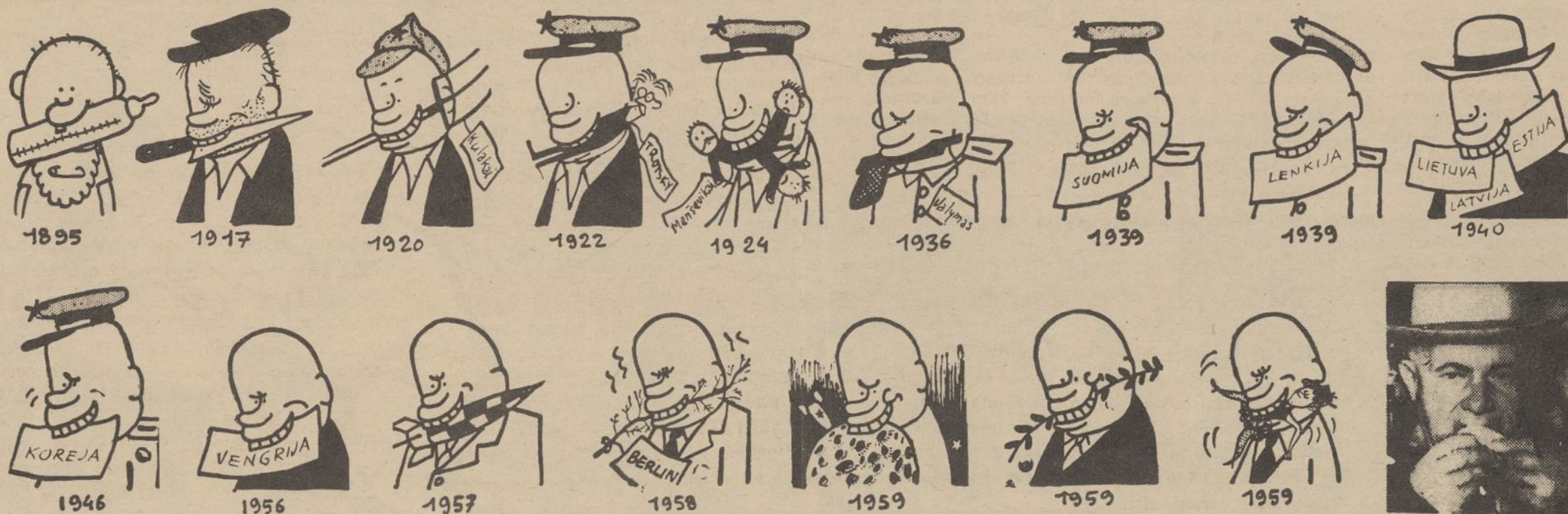
Suprantama, kad Dirva nėra ir turbūt niekad nebus tiek turtinga, kad galėtų išlaikyti platų apmokamų korespondentų tinklą ar į įvairius suvažiavimus pasiųsti savo specialius korespondentus. Tam tikslui visada reikės idealistinės mokančių rašyti tautiečių talpos. Bet priekaištą reikėtų daryti tada, kai koks bendresnės apimties įvykis ar suvažiavimas būna pačiame Clevelande - ir jis tinkamai nepašrašomas.

Turiu galvoje Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjungos suvažiavimą Clevelande. Apie jį Dirvos 69 nr. pasirodė gera nuotrauka su keliolikos dalyvių pavardėmis - ir viskas. Nebuvo nieko, apie ką suvažiavime kalbėta, tartasi, nuspręsta, kas ką pranešė, kokių būta diskusijų ir t.t. Vals tiečiai liaudininkai buvo stambi Lietuvos partija, per dešimtmečius giliai įsidaudę į lietuvių tautos likimą. Mums įdomu žinoti, ką užsieniniai partijos likučiai galvoja, daro, planuoja. Apie tai reikalingos bešališkos, objektyvios informacijos, kurių kaip ir tik buvo galima pasisemti iš šio suvažiavimo. Jų vėlesnis vertinimas būtų jau redakcijos politinės linijos dalykas.

B. Raila,
Los Angeles

Redakcijos pastaba. Dirva, kiek Jūs pastebite iš jos puslapių, pasiryžusi informuoti apie visų lietuvių susigrupavimų veiklą. Norėjo plačiau painformuoti ir apie Lietuvos valstiečių liaudininkų suvažiavimą. Deja, senų įpratimų, į suvažiavimą nepakvietė Dirvos atstovo. Vienas iš redaktorių, ir nekviestas, nuėjo padaryti suvažiavimo nuotraukų. Kad neturėjo specialaus kvietimo, oėjo jį organizacijos vidaus reikalai, negalėjo, todėl prašė net dviejų asmenų, kad apie suvažiavimą duotų platesnį informaciją. Deja, jų iki šiol nesulaukė. O informacijos, paskelbtos "Naujienose" ir "Drauge" yra parašytos tokiomis bendrybėmis, kad ar jas skaitai, ar neskaitai, apie suvažiavimo turinį lygiai tiek pat žinai.

NUO PEILIO IKI "HOT-DOG" DANTYSE...

Nuo pat jaunystės Chruščiovas savo dantimis ką nors kramto: žmones, idėjas, tautas... Bet lankydamasis Amerikoje, norėjo pasirodyti humanišku ir, užsidėjęs kapitalisto skrybėlę, viename dešrelių fabrike įsikando į "hot-dog"...

AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Skirs 500 dol. premiją už geriausius straipsnius apie lietuvių išlaikymą Amerikoje. - Rems Banačio operos "Jūratė ir Kastytis" išleidimą.

Rugsėjo 6 ir 7 d. Clevelande įvyko Antrasis Amerikos lietuvių gydytojų suvažiavimas, kurį sušaukė A.L. Gydytojų Sąjunga. Jame dalyvavo 98 gydytojai ir dantų gydytojai, kurie atstovavo 5 gydytojų draugijas: Illinois, Ohio, New Yorko, Michigan, Kanados.

Suvažiavimo atidarymas prasidėjo Amerikos ir Lietuvos himnais. Sveikinimo kalbą pasakė Dr. H. Brazaitis, Ohio L.G.Dr. jos pirmininkas, po jo Dr. A. Montvidas, Amerikos L.G. Sąjungos pirmininkas, pradėjo suvažiavimo atidarymo kalbą ir pagerbė mirusius atstojimus.

Suvažiavimo programą paruošė Sąjungos Centro Valdyba ir joje žymiausia vietą užėmė pranešimai apie džiuvimą ir vėžį. Visuomeninėm temom skirti du pranešimai. Moderatorius buvo Dr. J. Valaitis. Sekretoriai: Dr. V. Tercijonas, Dr. K. Ambrazaitis ir Dr. V. Kaunas.

Sekmadienį buvo padaryti šie pranešimai: Dr. K. Vyšniauskas "Tuberkuliozė šiandien", kur nušvietė dabartinius džiuvimo gydymo būdus. Gydymas ligoninėse mažėja, o plinta dispenseriai. Lietuvoje džiuvimo problema neaplenkiama, o vaistų trūksta. Dr. Narbutas pranešimas apie kortikosteroidus ir tuberkuliozės gydymą yra kontroversinė tema, nes prie vienodos nuomonės apie džiuvimo gydymą tais vaistais neprieita.

Dr. K. Ambrozaitis "Izotopai diagnostikoje ir gydyme", kur padarė apžvalgą apie gydymą įvairiais izotopais: Iod 131 (auksas) AU 198, Chromium 51, ir kokių ligų atvejais tie izotopai vartotini.

Dr. E. Ringus davė pranešimą "Rentgeno ir Radium terapijos pažanga", supažindino su naujais rentgeno gydymo aparatais, kobalto bomba, cezium ir padarė išvadą, kad radioterapija vėžio gydymui taikoma ten, kur chirurgija pavėluota. I. Dr. Kauno paklausimą, kodėl ekzema negydoma radium pagalba, prelegentas Ringus atsakė: turint steroidus ir kitus gydymo būdus, radium terapijai nėra vietos, nes ji sukelia vėžį.

Dr. J. Stankaitis savo pranešime kalbėjo apie poklimakterinių kraujavimų funkcijas.

Po pertraukos tą pat vakarą įvyko Amerikos Liet. Gydytojų Sąjungos atstovų suvažiavimo posėdis, kuriame buvo nušviesta Sąjungos ir jos skyrių: atskirų draugijų veikla. Dr. A. Montvidas, pirmininkas, pranešė apie Sąjungos Centro Valdybos veiklą. Dr. V. Tauras, sekretorius ir išdininkas, perskaitė protokolą ir davė apyskaitą, kiek yra Sąjungos kasoj pinigų.

Apie Chicago skyriaus veiklą kalbėjo Dr. Budrys; šiuo metu skyrius turi 105 narius, daro mėnesinius susirinkimus su moksliniais pranešimais ir bendrai pasižymi aktyvumu.

Apie New Yorko L. Gydytojų Draugiją kalbėjo Dr. V. Tercijonas. Draugija turi 31 narį, nors New Yorko apylinkėje gyvena virš 50 lietuvių gydytojų, bet dėl didelių atstumų kiti nesirašo į draugiją ir nelanko posėdžių. Kasmet vyksta vienas arba du visuotiniai susirinkimai su pranešimais; į posėdžius atsilanko apie pusę narių. Vasarą daromas piknikas - gegužinė, į kurį atvyksta gydytojai ir dantų gydytojai su savo šeimomis ir jų kvietimais svečiais. Paskutinę žiemą suartinimo tikslu buvo padarytas banketas su vakariene. Draugija dalyvauja Balfo rinkliavoj kaip atskiras Gydytojų Postas ir dalį surinktų pinigų (trečdalį visos sumos) gali paskirti savo parinktiems kandidatams, dažniausiai nedarbingiems ar sergantiems gydytojams. Gydytojų Postas paprastai surenka nuo 600 iki 900 dolerių.

Dr. H. Brazaitis pranešė apie Ohio Lietuvių Gydytojų Draugiją, kuri turi apie 50 narių. Draugija du metus iš eilės paskyrė premiją po 1000 dolerių lietuvių meno ir kultūros laimėjimams atžymėti. Ir ateity nori tokias premijas kartoti.

Dr. V. TERCIJONAS

Dr. Majauskas pranešė apie Michigan Lietuvių Gydytojų Draugiją (centras Detroit), kuri turi 17 aktyvių narių ir veikia jau vieneri metai.

Kanados atstovas apibūdino Toronto (Ontario) Lietuvių Gydytojų Draugiją, kuri įsteigta neseniai. Kanadoj yra apie 28 lietuvių gydytojai.

Buvo išvardintos įvairios komisijos ir jų sąstatai. Buvo nutarta remti \$1000 Banačio operos "Jūratė ir Kastytis" išleidimą ir instrumentaciją.

Pirmadienį, rugsėjo 7 d. 10 val. ryto suvažiavimo dalyviai aplankė Dr. J. Basanavičiaus ir Dr. V. Kudirkos paminklus ir padėjo vainikus prie jų paminklų lietuvių darželyje. Clevelando Tarptautiniam parke yra 24 tautų darželiai. Lietuvių darželis yra vienas iš gražiausių, ir jo įrengimas kainavo 84,000 dolerių. Prie Dr. Basanavičiaus paminklo Dr. B. Matulionis pasakė gerą kalbą. (Dr. B. Matulionio kalba, kaip visiems lietuviams labai prasminga, Dirvoje bus atskirai atspausdinta. Red.)

Pirmadienį po pietų buvo tęsiamas posėdis. Dr. V. Kanauka paskaitoj "Šių dienų vėžio chirurgiją" supažindino su vėžio chirurginio gydymo būdais. Toliau sekė Dr. J. Valaitis pranešimas "Ankstyva vėžio patologinė diagnozė". Dr. D. Dege-

sys "Krūčių vėžys praktikoje ir teorijoje"; Dr. A. Narbutas - "Atipiškos chromogeninės džiuvos bakterijos". Dr. G. Baluko pranešimas - "Gimdos kaklelio vėžys".

Po tų pranešimų buvo paklausimai ir trumpos diskusijos.

Po pertraukos buvo du pranešimai visuomeninėm temom: Dr. S. Biežis kalbėjo apie senos kartos Amerikos lietuvių gydytojus, nušvietė Valparaiso universiteto reikšmę lietuvių inteligentų ir gydytojų paruošime, apie Amerikos Lietuvių Gydytojų įsteigtą 1912 metais, apie jos leistą laikraštį "Gydytoja", skirtą sveikatos reikalams, kursų 1921-25 metais. Jį redagavo Dr. A. Montvidas. Apie Lietuvai Gelbėti Draugiją, kuri surinko 60,000 dolerių pinigais ir apie 50 tonų įvairių rūbų pasiųstų Lietuvos R. Kryžiui. Jos pirmininkas buvo Dr. Biežis, sekretorius Dr. Graičiūnas. Jį veikė 1919 - 21 metais.

Dr. V. Tercijonas darė pranešimą apie Amerikos lietuvių gydytojus, atvykusius iš tremties po II pasaulinio karo ir jų visuomeninę veiklą bei lietuvių gydytojų pareigas savo tautos atžvilgiu.

Lietuvių knygos mažai skaitomos Amerikoje, todėl po diskusijų, Dr. V. Avizonius pasiūlius buvo nutarta skirti 3 premijas už geriausius straipsnius įdėtus laikraščiuose apie lietu-

Ne visada kai du gydytojai susitinka kalbasi apie ligas... Lietuvių gydytojų suvažiavime Clevelande, valdybos pirmininkas dr. A. Montvidas ir vicepirmininkas dr. V. Tercijonas plačiai tarėsi apie gydytojų vaidmenį kultūriname lietuvių gyvenime.

vių išlaikymą Amerikoje: pirma - \$250., antra - \$150, ir trečia - \$100. Premijos bus paskirtos ir išduotos sekančiam suvažiavime 1961 m. Sąjungos siūloma sudaryti leidinių fondą, kuriam reiktų pradėti rinkti lėšas ir aukas, kad sudarytų sumą nors iki \$5,000.00.

Suvažiavimo dalyviai pareiškė pageidavimų, kad Am. L. Bendruomenė, kaip ir Balfas, įgytų teisę "non profit" organizacijos, kad joms duodamos aukos būtų atleistos nuo darbo pajamų mokesčio "income tax deductible". Dr. V. Avizonius pasiūlius suva-

žiavimas pasiuntė prezidentui Eisenhoweriui telegramą dėl Chruščiovo atvykimo į JAV.

A.L.G. Sąjungos nauja valdyba išrinkta: Dr. A. Montvidas, pirmininkas; vicepirmininkai: Dr. S. Budrys, Dr. V. Tercijonas ir Dr. Vl. Ramanauskas; sekretorius - išdininkas - Dr. V. Tauras. Draugijos direktoriai: Dr. P. Zatororius, Dr. V. Avizonis, Dr. Pacevicius, Dr. Majauskas ir Dr. Stankaitis.

Pasibaigus suvažiavimui, įvyko šaunus banketas su koncertu, vakariene ir šokiais. Jame dalyvavo apie 150 asmenų. Banketo nuotaika buvo labai jauki. Suvažiavimo šeimininkai buvo Clevelando gydytojai: Dr. Brazaitis, Dr. Degesys, Dr. Ramanauskas ir kiti bei Ponų Komitetas. Jie suvažiavimą pravėdė labai vykusiai ir už tai jiems reikia pareikšti nuoširdžią padėką. Sekantis suvažiavimas numatytas 1961 metais New Yorke.

Scena iš "Milžino Paunksmės". Liucija (Bronė Malaiškieinė) maldauja Jogailos (Kazio Veselkos): Šviesiausias pone! Viešpatie! Karaliau! Užtark tu už mane... Apgink... Priglausk... Te šermenims paskambina varpai... Vaidina Montrealio Dramos Teatras. Režisuoja Birutė Pūkelevičiūtė. Vaidinimas Clevelande įvyksta spalio 11 d.

R. SPALIS

ALMA MATER

APYSAKA

(5)

— Ar jūs, tai yra, kolega, ne iškalbos meną studijuojat? Gal ir apie meilę užsiminsit, o gal čia tradicija sakyti komplimentus?

— Ne, kolege. Prieš meilės ligą, deja, esu įskiepytas, — ir antrą kartą mergaitė pagavo tartum tolimą skundą, nejučiomis sprunkantį iš vidaus, bet gal ir apsiriko jinai, nes jo akys vėl merkėsi klasingai.

— Į kurį fakultetą padavei prašymą, kolege?

— Į humanitarų.

— Taip ir galvojau. Pasiųs ten visi. Humanitarai šiais metais prirašys žymiai daugiau poemų, tragėdijų, eilėraščių, neatsilikis ir teisininkai, šiais metais žymiai stropiau lankydami psichologijos paskaitas, kurios skaitomos humanitarų rūmuose. Net ir profesoriai plikes kasys, žiūrėdami į tave, nes jie jautrūs ten: romanus, dramas rašo. O be gražaus modelio sunku išsiversti, būsi geras šaltinėlis.

— Esu sužavėta, tik baimingas klausimas, gal jie ras gražesnių žiūrėti.

— Baimė be pagrindo. Iš pirmos dienos krisi į akį, kaip nutaikyta kulipka, geriau pa-

sakius, iš pirmos paskaitos.

— Kokios malonios perspektyvos, o gal tai tik jūsų laki vaizduotė!

Jis valandėlei susimąstė, veidas įtartinais surimtėjo, nors ten, akyse, šokinėjo padykėliai žiburėliai.

— Žiūrėk, kolege, siūlau lažybas. Jei aš pralaimėsiu, grąžinsi man pinigų už šiandieninius pietus, kitaip sakant, fukse būdama, pavaišinsi patį seniorą. Pačiai garbė, o man — nors gyvam į žemę lišk.

— Sakot, bus proga vėl susitikti.

— Kolege, nesiskubink su įtarimais. Studentai būdami, kur nors susidursime, gal po metų, gal kitų, bet tai įvyks. Patikėk, tavęs nemedžioju, kitos padaryta žaizda vis tebeskauda. Tai kaip?

— Sakykit sąlygas. Susidomėjusi klausau.

— Girdėjau, kad prof. Krėvė, pirmą kartą pamatęs jį sužavėjusią studentę, atsisėsti nedrįsta, stovėdamas paskaitą skaito, kad patogiau būtų gėrėtis. Žinoma, turėsit atsisėsti į pat pirmą suolą, prieš profesoriaus akis, kitaip iš lažybų niekas neišeis. Noromis nenoromis turit tikėti jūsų sąžiningumu, — gailiai atsiduso.

— Vienas profesorius — tai dar nevisi. Jis gal dėl kitos stovės.

— Aš dar pridėsiu du, užteks?

— Užteks.

— Užteikt pas profesorių Sruogą, bet irgi į pirmą suolą...

— Ką, jis irgi atsistos?!

— Ne, jis užsimers, kad didžioji pagunda, reiškia kolegė, jam minčių nemaišytum. Nežmoniskai jautrus ir kuklus tuo atžvilgiu.

— Per visą paskaitą nepažiūrės?

— Per visą.

— Negali būti!

— Bijai, kolege, už pietus sumokėti?

— Gerai, gerai, o trečias?

— Profesorius Mykolaitis. Nueik pas jį, kolege, į proseminarą. Eina gandai, kad, pamatęs ypatingai gražią, tokią kaip pati, jis paskaitos neįstengia skaityti, susikaupti negali.

— Kas tada, namo liepia eiti?

— Aš rimtai, o kolegė — juokauji. Jis temą duoda rašyti, kad tuo metu galėtų patikusia tyloje pasidžiaugti. Paminėjau tik žinomus rašytojus, be jų — ten garsūs kalbininkai ir kitos įžymybės. Jie dar savaip reaguos į tavo grožį, kolege, bet tai pati patirsi.

Paberžytė įtartinais žiūrėjo į vyrą. Jis tyčiojosi iš jos, ar gudrus būdamas, nori ir pietus pavalgyti ir išleistus pinigus susigrąžinti, kad paskui galėtų kvatoti iš apsuktos naujokės. Bet tegu, mielai grąžinsianti jam tuos kelis litus, gal jis ir neturtingas, negi girsis toks būdamas, jau labai išdidaus veido. Ir apsisprendusi, ji linktelėjo galva.

— Gerai, priimu lažybas.

— Kad priimi, tai gerai, bet matau, esi tokia tikra laimėsianti, kad neklausai, kas atsitiks priešingu atveju.

(Bus daugiau)

SAVE SAFELY

ALL SAVINGS DEPOSITED THROUGH

October 15th

EARN INTEREST FROM

October 1st

Earn **4%**

ANTICIPATED RATE

Save-by-Mail...

ASK FOR FREE SAVE-BY-MAIL KIT

613 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

at

ST. CLAIR SAVINGS

Santariečių gyvenime

R. Mieželis

Atsakominga jaunatvė

Prabėgos iš šeštojo Lietuvos Studentų Santaros suvažiavimo

Kai po trijų dienų ir naktų apleidome Santaros penkmetį atžymėjusį suvažiavimą, buvo aišku, jog jaunatviškumas, turėdamas savyje ir nerūpestingo džiaugsmo, yra tvirtai įsisaminęs į gilų atsakingumą bei išpareigojimo jausmą. Išpareigojimo tam, kas yra gyva, uždegancio, kuriančio lietuvių tautoje. Suvažiavusiesiems buvo pristatyta to gyvo lietuviškojo gyvenimo skerspūvis: literatūra, daina, teatras, kalba, muzika, ideologinis ir politinis mintijimas, dailė ir laisvės kovos idėjos.

KRITIŠKA VEIKLOS APŽVALGA

Suskambėjus "Gaudeamus" aidams ir pereitų metų Centro Valdybos pirmininkui Julijui Lintakui tarus įvadinį žodį, prasiėjo trys nuo ryto iki vakaro programa pripildytos darbo dienos. Atidaromąjį žodį tarė Tabor Farnos šeimininkas Juozas Bachunas, jau šeštą kartą priimdamas santariečius, nes ir steigiamasis Santaros suvažiavimas vyko pas jį. Pasidžiaugęs intensyvia santariečių veikla, ir kad jie sugeba patys tinkamai tvarkytis be jokių prižiūrėtojų, jis perskaitė Lietuvos Ministerio Londone Broniaus Balučio ir "Dirvos" redaktoriaus Balio Gaidžiūno sveikinimus.

Debatuose, pavadintuose "Santaros penkmečio veiklos peržvalga", buvo kritiškai analizuota veikla. Zenonas Rekašius, gilindamasis į politinius, idėjinius aspektus, pasigedo tolimesnių pastangų liberalų vienybės siekime, ir stipresnio koncentravimosi į politinį auklėjimąsi. Gabrielius Gedvila apžvelgdamas Santaros koncentravimąsi, kultūrinėje veikloje, iškėlė priežastis, sukėlusias jos produktinumą. Vanda Gegevičiūtė pristatė vidinės veiklos problemas. Horstas Žibas klausimų ir komentarų forma paryškino debatuotojų pasisakymus, o diskusijų metu buvo išryškinta, jog atvirumas žmogui, meilė žmogui ir imtymumas sudaro vieną iš stipriausių Santaros pamatų bruožų. Moderatorius Raimundis Mieželiui užklausus, debatų dalyviai davė ir keletą sugestijų ateities veiklos gairėms: sustiprinti politinio auklėjimosi fazę, studijuoti padėtį dabartinėje Lietuvoje, kultūrinėje veikloje vystyti intensyvią akciją visose srityse, savoje organizacijoje skatinti atsakingumo jausmą, darbo bruožus, nuolatinę skyrių veiklą ir vadovavimo ugdymą.

Popietinę sesiją pradėjo Vytautas Kavolis paskaita "Atsakingo individualizmo ideologija", kurios pagrindinis principas yra, jog kiekvienas žmogus už savo laisvę išpareigoja duoti ir duoti ne duoklę, o dovaną. Plačiau buvo pažvelgtas individualizmo reikšmėmis istorijos bėgyje dviejose skirtingose plėtimėse - heroinėje ir humanistinėje. Individualizmas buvo iškeltas kaip jėga, kuri sudinamina bendruomenę ir pajėgia kovoti prieš konservatyvizmą. Heroinis individualizmas yra kūrybingas, pajėgus, dėl abstrakto - idėjos paaugojas konkrečius dalykus, tačiau be jo nebūtų sukurta didžiųjų vertybių.

DAILĖ IR TEATRAS

Vakare buvo atidaryta Jurgio Šapkaus ir Ritos Kavolienės dailės darbų paroda. Dr. Henrikas Nagys, tardamas atidarymo žodį, pabrėžė, jog šioje suvažiavimo salėje randasi ir lietuvių dailės istorijos pradžia, atstovaujama pirmosios lietuvių dailės parodos dalyvio prof. Adomo Varno, ir dabartis, atstovaujama Amerikoje studijuojančių dailininkų darbais. Prof. Varnas buvo nuoširdžiai pagerbtas plojimu.

Šešiasdešimties Lietuvos Teatro sukties progą Santara buvo paskelbusi savo skyriuose teatro metus, ir tų metų paminėjimas užbaigtas špūdinga Birutės Pukelevičiūtės paskaita. Pradėdama nuo pirmųjų teatro entuziastų Peterburgo studentų ir "Amerikos Dirtyje" vaidinimo, ji ilgai

sustojo prie teatro ir jauno aktoriaus, atžymėjusio 15 metų teatrinio darbo sukaktį, gyvenimų palyginimo išeivijoje ir už geležinės uždangos. Okupuotas Lietuvos teatras ir aktorius pirmoje eilėje yra agitatoriai už naująją tvarką ir atlieka garsia kalbio rolę. Kiekybės atžvilgiu jis labai gausus, vien Vilniaus teatras yra turėjęs virš 100 premjerų. Išeivijos teatras, nors neturėdamas minimalinių darbo sąlygų, turi kiekį atsverti kokybe. Nebegalime maitintis Lietuvos senojo teatro nuobiomis ir kopijomis, kurios vis labiau ir labiau prastėja ir tolsta nuo originalų. Išeivijos teatro aktoriumi, neprofesionalui, nežinomam, būtinas ne žiūrovų skeptiškumas, bet pasitikėjimas ir pripažinimas.

Oskaro Mėlašiaus dramos "Miguel de Manara" ištrauką, išverstą Juliaus Lintako, skaitė Chicagos skyriaus nariai Rita Kavolienė, Horstas Žibas, Algimantas Kėželis, ir Julius Lintakas.

Teatro vakarą užbaigus vyko ilgas lauzas. Savo programos įvairumu jis priminė Vokietijoje matytus lauzus, nes dabartiniai lauzai praeina jau be didesnės vaizduotės. Rytiui Babickui gyvai vadovaujant, lauzo metu pasirodė solistai Vytautas Matulionis ir Aldona Simutytė. Rimas Vėžys skaitė stipriai parašytą feljetoną. Liucija Mingėlaitė ir Jūratė Šeputaitė sudainavo kelias Karibų salų kalipso dainas. Mirga Vičiulytė, palydint Rytiui Babickui, šoko išraiškos šokį. Nijolė Remelkytė, Vanda Gegevičiūtė ir Mirga Vičiulytė išpildė eilę humoristinių dainų, jų tarpe ir "Santariečių merginų himną". Pats lauzavedis juokino visus nuotaikingų įvykių atpasakojimais ir dainomis apie "Senele iš Kongo". Dainų pyne užbaigė "Lietuva Brangi".

POLITINĖS IR KULTŪRINĖS TEMOS

Šeštadienio rytą visu svoriu persimesta į politiką, ir Julius Šmulkštys su Leonu Sabaliūnu gvildeno temą "Kintanti Amerikos laikysena sovietų atžvilgiu ir jos implikacijos mūsų politinei veiklai". Julius Šmulkštys, liedamas pirmąją temos dalį, nušvietė nuotaikų pakitimą nuo sputniko paleidimo, kurias paskatino gan gili Amerikos izoliacionizmo tradicija, laisvės sutartinimas su technologiniu progresu. Visuomenės pavargimas nuo didelių mokesčių ir gudri komunistų propagandos akcija. Leonas Sabaliūnas, iškeldamas būtinybę organizuoti intensyviai ir sunkiai politinei veiklai, pastatė konkrečius reikalavimus išeivijos, politinei vadovybei: būti daugiau informuotai, negu dabar, susidėti iš pajėgių žmonių, būti nepriklausomai, atsakingai ir vieningai.

Popietinėje sesijoje grįžta vėl į kultūrinį gyvenimą su dr. Henriko Nagio paskaita apie "Literatūros kūrinių: jo pajutimą ir supratimą. Lietuvių poezijos interpretacija nuo liaudies dainų iki lankininkų". Gyvu žodžiu ir vaizdžiu bei išraiškiu poezijos kūrinių perdavimu, Henrikas Nagys šią kelionę per visą lietuvių poeziją nuo "Mėnuo saulelę vedė" iki "Aguonos žydi Maioli", padarė neužmirštamą išgyvenimą.

Norint patenkinti įvairius suvažiavusiųjų interesus, toliau pasidalinta sekcijomis į specifinius klausimus. Vienoje prof. Vladas Jakubėnas valandą trukusioje paskaitoje ir klausimų - atsakymų sesijoje diskutavo skirtumus tarp muzikos charakterio Vakary pasaulyje ir už geležinės uždangos.

Antroje sekcijoje Karolis Druga patiekė kondensuotą apžvalgą vėliausių pakitimų okupuotoje Lietuvoje. Buvo pabrėžta, kad dvasiniame gyvenime komunistinės galvosenos įspaudos nėra gili, nes visi pabėgę ar repatriavę žmonės, tuo jau į Vakary pasaulį praranda. Tam tikra prasme vystosi tenai lietuvių charakterio cinizmas, dvišaldis, o laikui bėgant gal

pasireikš net klasingumas. Meninė kūryba nėra dar labai stipri, nes menininkai dar nėra priaugę kurti pagal užsakymą. Ryškus klasinis sluoksniavimas.

Trečioje sekcijoje dr. Henrikas Nagys pravedė seminarą pavadinimu "Mūsų gimtosios kalbos nežinomi plotai ir neatrasti lobiai". Su pasirinktu pagalbininkų būriu jis išnagrinėjo keletą prozos kūrėjų - Pulgio Andriūšo, Mariaus Katiliškio, Antano Vaičiulaičio ir Antano Škėmos kūrybos ištraukas stiliumi ir žodyno kriterijais. Seminaras praėjo gyvai, aiškiai parodydamas, jog, turint kvalifikuotus dėstytojus, lietuvių kūryba jaunimui atsivertų kaip nepaprastai įdomus ir patrauklus dalykas.

Uždarame santariečių posėdyje išrenkama sekančių metų valdžia. Centro valdybą: Vanda Gegevičiūtė, Gabrielius Gedvila, Liūtas Mockūnas, Jonas Šostas ir Kęstutis Paulikas. Revizijos komisijon: Domininkas Nargelė, Aldona Simutytė ir Romualdas Penikas.

Prieš pradėdant šeštadienio literatūros vakarą, buvo parodyta pradžia naujo Santaros projekto pagaminti lietuvių dailininkų kūrinių spalvotas filmines plokšteles ir jas vėliau panaudoti, parodant skyriuose, suvažiavimuose. Be to, tai bus saugus tų kūrinių užkonservavimas atečiai nesnemaža jų dalis išsisklaidys privačiose rankose, arba iš viso gali žūti. Dailininkui Juozui Mieluliui žodžių paryškinant, buvo parodytos Jurgio Šapkaus darbų nuotraukos, pagamintos Algio Jušnio.

SVEIKINAME ATVYKUSIUS I SQUARE

Mes esame patenkinti

turėdami mūsų gerus

draugus iš

World Travel Center

kaip kaimynus

mūsų pastate

Public Square

Niagara Falls, Ont., lietuvių parengimuose aktyviai dalyvaujanti Z. Ulbinienės vadovaujamoji tautinių šokių grupė "Naujas Gintaras". Nuotraukoje: užpakalyje jaunųjų šokėjų stovi vadovė Z. Ulbinienė su gambia talkininke R. Ulbinaite.

LITERATŪROS VAKARAS

Literatūros vakare su savo kūriniams dalyvavo Julius Karpas, perskaitydamas Kauno gyvenimo fragmentą, kurioje padorus pilietis vargo norėdamas nusikratyti dešimties litų pinigų; Leonas Švedas su surrealistinėmis ir pesimistinėmis eilėmis (nors pati paskutinioji baladė apie Gaidį ir Žmogų buvo grynai humoristinė); Birutė Pukelevičiūtė skaitė literatūrinį Montrelio miesto vaizdą pavadinimą "Vakaras Montrealyje"; Henrikas Nagys perskaitė eilėraščių iš netrukus išeinančios jo knygos "Mėlynas sniegas"; Liūnė Sutema perdavė vėliausios savo eilėraščių; visus pralinksminusią ištrauką iš novelės "Jurgis ir jo draugas Bill" davė Marius

Katiliškis, nupasakodamas "hibilio" nuotykius Chicagoje, su sergant šienlige, praradus kelnes ir pinigus. Literatūros vakaro pradžioje Liucija Mingėlaitė perskaitė Jono Meko "Paskutinės dvylika sekundžių, o ma-lonų muzikinį šio vakaro interliudą padarė Vita Valikonytė, sudainuodama dvi dainas, akompanuojant prof. V. Jakubėnui. Vakara pravedė Valdas Adamkavičius.

ISKILMINGASIS POSĖDIS

Suvažiavimo uždaramąjį aktą pravedė Julius Lintakas. Žodžių sveikino Lietuvių Studentų Sąjungos pirmininkas Rimas Vėžys ir Akademinių Skautų Sąjungos atstovas Alg. Avižienis. Raštu sveikino SLA, Sambūris Šviesa, Bronys Raila, Valstiečių Liaudininkų Sąjunga. Atsisveikinimo žodį tarė Santaros Garbės narys Juozas Bachunas. Gauti suvažiavimui paremti 237 doleriai; ypač buvo įvertinta Marijos ir prof. Adomo Varnų įteiktoji 50 dolerių auka.

Vytautas Kavolis trumpai išryškino planuojamą leisti "Metmenų" tikslus, paskelbdamas, jog jo fondas suvažiavimo metu gautą 50 dol. Pasizadėjimų turima didesnei sumai.

Karolis Druga skaitė užbaigiamąją suvažiavimo paskaitą "Idėja ir veikla lietuvių laisvės kovoje". Prelegentas pabrėžė,

kad Nepriklausomos Lietuvos laikais studentija ne tiek domėjosi ir angažavosi idėjiniais svarstymams. Tačiau okupacijos metu, rezistencijoje veiklą akademinis jaunimas turėjo staigiai motyvuotai pagrįsti savo idėjinio pasipriešinimo okupantui faktą ir tikrai pradėta rūpintis idėjinio mintijimo vystimu.

Penkmečiui atžymėti buvo su-ruošta santariečių spaudos apžvalga, ryškiai parodydama santariečių įnašą ne tik savo gausiais leidiniais (trims metraščiais, "Kanaarėle", "Lietuvišku Liberalizmu", "Jo yra žemė", įvairiais biuleteniais), bet ir plačia veikla lietuviškoje spaudoje, vedant skyrius visuose laikraščiuose ir žurnaluose. Čia pat buvo išleistas humoristinis leidinys "Kudlotos Mintys", redaguojant B. Badikonytę, E. Gustaitę ir K. Pauliką, o iliustruojant E. Kėželienei ir A. Lušaitę.

Suvažiavusius, kurių buvo virš 150, nakvydino ir tvarkė komendantas Narimantas Macevičius, padedamas Kostės Brazdytės, vi-są eilę darbų atlikinėjo Mindaugas Balčiauskas, Vytautas Vepštas, Liudas Šmulkštys.

Išsikirstyta dar kartą sustiprėjus ir įsigyvenus į lietuviškojo gyvenimo gyvumą ir prasmingumą. Skyriai pasipildė nariais, o nariai entuziazmu ir pasiryžimu padaryti ir sekančią Santaros penkmetį kūrybingu.

r.r.

Antanas Kašuba atsakingose banko pareigose

E k o n o m i s t a s Antanas Kašuba yra vienas iš tų, kuris atvykęs ir apsigyvenęs JA Valstybėse nesitenkino vien tik minėjimu apie eitas atsakingas pareigas, ne-leido dulkėms nusėsti įsigyto mokslo diplomus, bet ryžosi, ir čia gyvendamas, panaudoti tiek turėtą profesinį pasiruošimą, bei patyrimą.

Todėl mes šiandien su dideliu džiaugsmu sutikome žinią, kad jis paskirtas atsakingoms banko pareigoms.

Chicagos Standard Federal Saving and Loan Assn. prezidento Justino Mackevičiaus kvietimu, jis prieš kurį laiką šioje įstaigoje pradėjo dirbti kontrolieriaus darbą. Tai yra labai svarbios ir atsakingos pareigos, pažymint dar ir tai, kad ši įstaiga yra viena iš didžiųjų Chicagoje.

Reikia pažymėti, kad Antanas Kašuba yra vienas iš tų ekonomistų, kuris, be didelio darbo patyrimo, turi ir aukštą mokslinį išsilavinimą.

Baigęs Marijampolės mokytojų seminariją ir vienus metus mokytojavęs, jis persikėlė į Kauną ir čia, Vytauto Didžiojo Universitete, pradėjo ekonomijos mokslo studijas.

Antanas Kašuba

Gavęs eilinio tarnautojo darbą, tarnyboje jis greitai kilo, užimdamas vis atsakingesnes ir aukštesnes pareigas.

P a s ižymėjęs gabumais, jis turėjo ir kitus gerus pri-valumus, būtent, pareigin-gumą, punktualumą ir draugišką sugyvenimą su bendradarbiais. Jis nepaprastai mėgo savo pasirink-tą profesiją ir savo darbą. Jį vertino ir mėgo jo viršiniškai, jį gerbė ir jo pavaldiniai.

(Nukelta į 5 psl.)

Žvalgybų kova 4

CINIŠKAS PASIKALBĖJIMAS SU SOVIETINĖS ŽVALGYBOS ŠEFU

1957 metų sausio mėnesį Meksikon atvyksta Martos vyras Alfredas K. Sternas. Dabar pasirodo, kad prievarta, kurią naudoja slaptosios tarnybos, yra stipresnė už visus asmeninius jausmus.

Marta prisipažįsta Sternui, kad ji myli dailininką O'Higgins. Bet jie, visi trys, yra prirakinti vienas prie kito, kaip kaliniai. Jie privalo klausyti tų pačių tamsių įstatymų. Jie negali atsipalaiduoti vienas nuo kito. Jie turi kasdieną susitikinėti. Žmogiškieji jausmai, kaip pavydas, ir moralės nuostatai jiems negalioja.

Ypač jie negalioja šiuo metu, kada virs slaptosios sovietų tarnybos telkiasi juodi debesys.

Dvigubas žaidimas, kurį vaidino paslaptinis Hollywoodo producentas Boris Morros, prisidengęs Herberto slaptyvardžiu, yra baigtas. FBI nusprendžia kviešti Morrosą į teismą liudyti prieš sovietinius šnipus. Tą akimirką, kai Boris Morros viešai prabilo, bus išsprogdintas šnipų žiedas, kuriam priklauso Sternų pora.

Rusų špionažo viršininkas Meksikos sostinėje pasikviečia Martą.

- Jūs turite pasiruošti bėgimui, - sako jis.

- Bėgti? Kur?

- Gausite tikslias instrukcijas.

- Tai amerikiečiai žino?

- Taip, jie žino viską.

Šefas nervingai vaikšto po kambarį.

- Tai ne tamtos kaltė, Marta. Morros mus vedžiojo už nosies. Atsimentate paskutinę savo misiją į Berlyną?

- Žinoma.

- Žmogus, kuris Berlyne perėmė tamtos nugalėtojus dokumentus, veikė drauge su Morrosu.

Marta išblyksta.

- Jis man iš karto buvo įtartinas, - sako ji. - Bet jis žinojo net dokumentų slėptuvę. Ir, žinoma, slaptažodį.

Šefas ironiškai nusijuokia.

- Neaišku, kodėl jis žinojo? Tai keistoka istorija. Iš karto mes buvome numatę dokumentus duoti Morrosui iš Berlyno nugalėtojų Maskvą. Nebuvo joks sutapimas, kad jis vienu metu su tamsta atvyko Berlyną. Bet kažkoks idijotas paskutinę akimirką sugalvojo kitaip. Misija buvo patikėta tam vyrui, kuris tamsta viešbutyje aplankė. Tą vyrą buvo mums Morrosas rekomendavęs... o tas dirbo amerikinei žvalgybai. Tas šmokslininkas turėjo progos tamstą ištardyti. Ir nuo tos valandos Mo-

rrosas žinojo, kad jis yra įtariamasis.

- Ar Maskva dokumentų negavo?

Martos balse baimė. Žinoma, ji bėgs iš Meksikos. Bet jai nebus niekada atleista, kad dokumentai nepasiekė Maskvos. Kas bus tada, kai geležinė uždanga ušisklės už jos nugaros?

Mažasis meksikietis sustoja ties Marta.

- Tamsta esi naivi, drauge, - sako jis. - Taip ilgai mums tarnauji, ir vis dar tebesi naivi. Ar tamsta nesupranti, kad tai yra kova tarp dviejų valstybių? Tiksliau: kova tarp dviejų žvalgybų. Kiekviena pusė stengiasi parklupdyti priešininkę. Valstybės ineteresai lieka antroje vietoje.

Marta stebina tas atvirumas. Joks slaptosios žvalgybos valdininkas nebuvo jai taip ciniškai kalbėjęs.

- Dokumentai, savaime aišku, pasiekė Maskvą, - tęsia šefas. - Jie buvo vertingi. Bet amerikiečiai žvalgybai buvo daug svarbiau sužlugdyti mūsų špionažo tinklą, negu sulaukyti dokumentus... Morrosas nebūtų gyvas grįžęs iš Maskvos. Amerikiečiai turėjo gelbėti savo geriausią agentą, todėl numojo ranka į dokumentus.

Marta linktelė galva. Tik dabar ji suvokia, kokia naivi ji, didžioji šnipė, buvusi.

Bet tai jos veik nesudomina. Ji jau seniai norėjo nutraukti

ryšius su žvalgyba. Užgesus fanatizmui, pabudo žmogiški jausmai. Ji galvoja apie Robertą, vienuolikos metų sūnų, kuris turės bėgti drauge su ja. Lyg gengsterio vaikas, jis turės su tėvais bėgti nuo policijos. Ji galvoja apie Pablo O'Higgins. Ar leis jam slaptoji žvalgyba dingti už geležinės uždangos? O gal ji turės jį prarasti, kaip kadaise prarado sovietų pulkininką - tą patį, kuris pastūmėjo ją į rusų šnipų eiles?

- Kas atsitiks su O'Higgins? - klausia ji.

- Kas turi su juo atsitikti? - Mes glaudžiai bendradarbiauome, - Ji nežino, ar jai sekasi tikruosius jausmus paslėpti po oficialumo skraiste. - Jei mes įkliuvome, įkliuvęs ir jis.

Meksikietis paklausia atvirai: - Tamsta turėjai santykių su O'Higgins?

Ji nepajėgia atsakyti.

Meksikiečio akys verda pykčiu:

- Žinoma, vėl mano tiesa. Moteriški agentai yra paskutinis purvas. Jie neturi nusistatymo. Tik lyti. Lygiai, kaip O'Higgins, galėjai įsimylėti ir bet kurį amerikiečių agentą. Nenaudoji proto, tik jausmus. Ar nežinai, kad agentams jausmai neegzistuoja?

Marta atsistoja. Ji balta, kaip drobė. Jos lūpos dreba, kai ji prabyla:

- Be O'Higgins aš nevažiuoju.

- Ne? - tyčiojasi šefas. Be jo nevažiuos? Ryžiesi pasiduoti amerikiečiams? Ir baigti elektros kėdėje, kaip Rosenbergai?

- Taip, - atsako Marta. - Geriau baigsiu elektros kėdėje.

- Pirmiau, negu tai atsitiks, gausi galą meksikietiškae griovyje. Tuo jau mes pasirūpinsime.

- Žinau. Esu ir tam pasiruošusi.

Sovietų slaptosios tarnybos šefas atsisveikina Martą, JAV ambasadoriaus dukterį, kuri dabar turi rinktis mirtį griovyje ar elektros kėdėje.

(Tęsinys: Tarp Alžiro nacionalistų?)

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
Cleveland

1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto
8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ
TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas: motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas.

Parduodami avariniai akumuliatoriai.

24 hours towing.

Dienos tel.: HE 1-6352.
Nakties tel.: LI 1-4611.

"Milžino Paunksmės", kurią spalio 11 d. matysime Clevelande, grimuotojas St. Ilgūnas darbo įkarštyje.

Žmogus, kuris savo gyvenimą pašventė Aistijos vienybei ir laisvei

Juliu Bračui 50 metų

Julius Bračas

Kai žmogus nužengęs yra pusė šimtmečio — respektuojamą metų skaičių, kurių didžiausioji dalis pašvęsta visuomeniniam — tautos, tėvynės ir kraujo brolių jungimo darbui, tai jis turi pilną teisę, valandėlei susidėjęs rankas, pailsėti ir pažvelgti atgal į savo nuveiktus darbus. Tą teisę neabejotinai turi ilgametis Latvių-Lietuvių Vienybės pirmininkas, mag. hist. Julius Bračas, kuriam gegužės 21 d. sukako 50 m.

Jubilatas predestinuotas vis uomeniniam gyvenimui — kilęs iš šeimos, kurioje tėvas buvo poligrafinių įmonių direktorius, motina rašytoja, tėvo brolis irgi rašytojas, iš motinos brolių — vienas Tautos Tarybos narys ir du profesoriai.

Į LLV judėjimą Bračas įsijungia, jau gimnazistu būdamas. Jau tada jis pamilsta lietuvių, išmoksta kalbos, ir dabar puikiai kalba ir rašo lietuviškai. Studijų metu nekartą aplankęs Lietuvą. 1933 m. įsijungia į Vilniui Vaduoti Sąjungos darbą, kur vadovauja Rygos skyriaus latvių sekcijai. Šis VVS skyrius veikė slapta, nes perdidelė lenkų įtaka Latvijos valdžios sluoksniuose jam neleido pasireikšti viešai. Lietuvos visuomenė tuomet neturėjo galimybės tiesioginiu keliu paremti savo brolių organizacijas lenkų okupuotame krašte. Užtat čia svarbus vaidmuo priklauso VVS Rygos skyriui, per kurį (dažnai ir tiesiog per patį J. Bračą) šioji medžiaginė parama plaukė iš Kauno į Vilnių.

Baigęs istorijos studijas, J. Bračas 1937 m. įgyja magistro laipsnį ir pradeda mokytojauti įvairiose mokyklose, tarp kitų ir Rygos lietuvių gimnazijoje, kurį laiką eidamas ten direktoriaus pareigas. LLV pirminku išrinktas prieš pat užėinant bolševikams, kurių likviduota organizacija tęsia darbą slapta. Po karo LLV veikla atnaujinama tremtyje, kur išvysto plačią darbuotę, ypač Vokietijoje. 1952 m. J. Bračas ypatingoms pareigoms pasikviečia lietuvių centro komitetas Vokietijoje. Ten jis redaguoja komiteto leidžiamą biuletenį vokiečių kalba, apklausinėja iš tėvynės atvykusius asmenis, veda derbybas su vokiečių organizacijų atstovais ir p.

Šiuo metu jis Hannoverio Goethes gimnazijoje dėsto istoriją, graikų ir lotynų kalbas.

Beveik neįmanoma išvardinti visas J. Bračo savo laiku užimtas pareigas ir visus jo nuveiktus darbus. Galima tiksliai pasakyti: jo mestas obalsis "Aistijos vienybei ir laisvei" nėra praskambėjęs tuščiai, jo pasėta sėkla nėra kritusi ant akmens. Jis turi daug draugų visame pasaulyje, kaip latvių, taip ir lietuvių tarpe. Nenuilstamos energijos, didelio masto europietis, jis nepaleidžia nei vienos progos konferencijos, suvažiavimuose ir kongresuose skleidžia savo idėjas, ir visuomet susilaukia atgarsio. Dažnai negaluo-damas, jis nesibijo tolimų kelių, nesigaili nei sveikatos, nei asmeninių lėšų, kad tik pastūmėjus pirmyn tą didįjį darbą, kuriam jis pašventęs savo gyvenimą.

Ilgiausių metų, mielas Juliau, geros sveikatos ir ištvermės ateičiai, žengiant Aistijos vienybės ir laisvės keliu!

Em. Skujeniekas

Kašuba...

(Atkelta iš 4 psl.)

Kelis metus dirbęs kaip viešojo atsiskaitymo įstaigų ir įmonių revizoriumi, vėliau jis buvo paskirtas b-vės "Pažanga" vyr. buhalteriumi ir buvo numatytas paskirti tos įstaigos vyr. direktorium. Ilgesnį laiką jis ėjo tiekimo ir gaminių realizavimo valdyboje valdytojo pavaduotojo pareigas.

Atvykęs į JA Valstybės ir turėdamas didelį patyrimą ekonominių įstaigų tvarkymo darbe bei reikiamą mokslinį pasiruošimą, nuo 1949 iki 1956 metų viename banke ėjo vyr. buhalterio pavaduotojo pareigas, o vėliau buvo federalinis revizorius savings and loan association (savings and loan examiner). Būdamas valstybinės įstaigos atskaitingumu pareigūnu, dažnai tarnybos reikalais važinėdavo po įvairias valstijas.

Antanas Kašuba, kiek sąlygos leidžia, ir toliau tęsia ekonomijos mokslo studijas.

Milwaukee, Wisconsin universitete jis išklaušė ir baigė buhalterijos kursą, o Chicagoje studijavo ir bai-

gė buhalterijos kursą, komercinę teisę, ūkio administraciją, statistiką.

Visose įstaigose, kur Antanui Kašubai teko dirbti, tiek Lietuvoje, tiek JA Valstybėse, iš savo aukštesniųjų viršininkų jis susilaukdavo kuo geriausias rekomendacijas.

Tikėdami, kad ekonomistas Antanas Kašuba dar iškils daug aukščiau ir užims dar atsakingesnes pareigas ekonominėse įstaigose, mes linkime jam geriausios sėkmės.

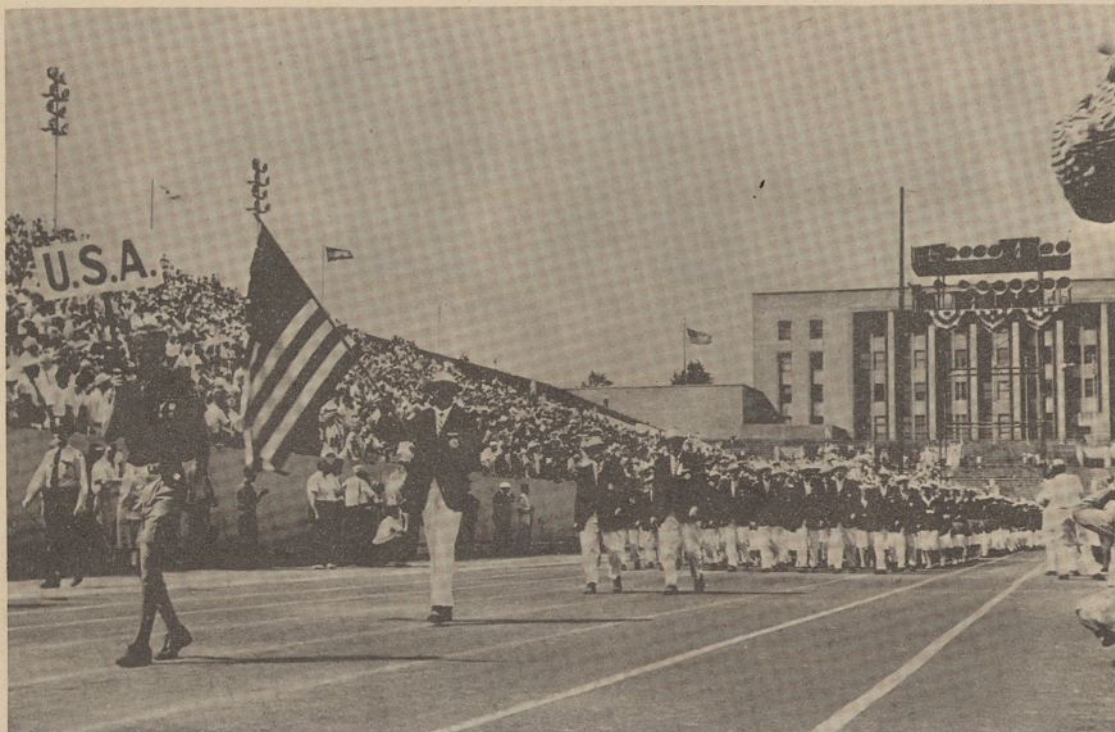
— vk —

- Aš dėl gaidžio... Kas rytą jis vėluojasi dvi valandas...

St. Clair Savings and Loan Ass'n, turįs savo skyrius lietuvių gyvenamuose rajonuose, paskutiniaisiais metais smarkiai išaugo. Dabar, plėsdamas patarnavimą, savo ofisą, esantį East 185 St., kaip praneša prezidentas Paul J. Schneller, pertvarko. Iš nuotraukų matyti, kaip jis dabar atrodo ir kaip atrodys pertvarkytas. Pertvarkymas kaštus per \$150,000. Pertvarkant bus ir dvigubai padidinta.

Chicagoj vykusių Pan - American žaidynių išskilmių atidaryme žygiuoja JAV sportininkai.
E. Šulaičio nuotrauka

LAIMĖJIMAI PAN-AMERIKOS ŽAIDIMUOSE

Dvylika dienų Chicagoje trukę Pan Amerikos žaidimai buvo uždaryti rugsėjo 7 d. Soldier Field stadione. Žaidimuose dalyvavo 2150 sportininkų, kurie atstovavo 24 šiaurės, Pietų ir Vidurio Amerikos valstybės. Žaidimuose buvo atstovaujamos šios sporto šakos: lengvoji atletika, krepšinis, beisbolas, boksas, dviračių lenktynės, raitųjų sportas, fechtavimas, futbolas, gimnastika, sunkumų kilnojimas, imtynės, vandens sportas, šaudymas, lauko tenisas ir tinklinis.

USA šioms varžyboms ypatingai ruošėsi ir ją atstovavo geriausi krašto sportininkai, nes čia buvo kaip ir priešžaismis sekančios Pasaulinės Olimpiados, kuri įvyks 1960 metais Romoje. Kaip ir buvo tikėtasi, žaidimų nugalėtoju tapo USA komanda. USA sportininkai laimėjo 121 aukso medalį, 73 sidabro ir 52 bronzos. Toliau seka Argentina - 9 aukso, 22 sidabro ir 12 bronzos; Brazilija - 8-8-6, Kanada - 7-21-27, Meksika - 6 - 11 - 14, Čili - 5-2-5, Kuba - 2-5-4, kitos valstybės mažiau.

LENGVOJI ATLETIKA

Lengvoje atletikoje vyravo USA sportininkai, tiek vyrai, tiek ir moterys. USA komandos vyrai iš 22 varžybų laimėjo 18, o moterys 8 iš 10. Vyrų grupėje buvo pora netikėtumų, tai 5000 metrų ir maratono bėgimai.

5000 m. bėgimo favoritu buvo laikomas argentinietis Osvaldo Suarez, kuris nuo pat starto bėgo pirmuoju. Likus iki finišo apie 35 metrams amerikietis, aviacijos leitenantas Bill Dellinger, pasitempęs pralenkė Suarez ir laimėjo bėgimą 14:28,4 min. laiku. Suarez laikas - 14:28,5 min.

Antroji sensacija įvyko maratono bėgime, kurį laimėjo amerikietis John Kelly. Tai pirmas USA sportininko maratono laimėjimas tarptautinėse varžybose nuo 1908 metų. 1908 metais Londone Pasaulinėje Olimpiadoje amerikietis J.J. Hayes laimėjo bėgimą 2 val. 55 min. 18 sek. laiku. Kelly laikas - 2 val. 27 min. 54,2 sek. yra trečias geriausių pasaulyje. Rekordas priklauso čekoslovakui E. Zatopek 2:23:3,2 val. Antras geriausias laikas priklauso prancūzui A. Mimoun - 2:25:00,0 val.

Atskirų lengvosios atletikos varžybų laimėtojai.

Vyrų grupėje: Bėgimai. 100 metrų - Ray Norton, USA 10,3 sek. 200 metrų Ray Norton, USA 20,6 sek. 400 metrų - George Kerr, Vakarų Indijos Federacija - 46,1 sek. 800 metrų - Tom Murphy, USA - 1:49,4 min. 110 metrų kliūtinis - Hayes Jones, USA - 13,6 sek. 1500 metrų - Dyrol Burleson, USA - 3:49,1 min. 5000 metrų - Bill Dellinger, USA - 14:28,4 min. 10,000 metrų - Osvaldo Suarez, Argentina - 30:17,2 min. 400 metrų kliūtinis - Josh Culbreath, USA - 51, 2 sek. 3000 metrų kliūtinis - Phil Coleman, USA - 8:56,4 min. 100x4 estafetė - USA - 40,4 sek. 400x4 estafetė - Vakarų Indijos Fed. - 3:05,3 min. Maratonas - John Kelly, USA - 2:27:54,2 val. Šuoliai: Į tolį - Irvin Roberson, USA - 26 pėd. 2 col.; trišuolis - Adhemar Da Silva, Brazilija - 52 pėd. 2 col.; į aukštį - Charles Dumas, USA - 6 pėd.10,5 col.; į aukštį su kartimi - Don Bragg, USA - 15 pėd.2,5 col. Metimai: Diskas - Alfred Oerter, USA -

A. MARKEVIČIUS

190 pėd. 8,5 col.; ietis - Buster Quiet, USA - 231 pėd. 3,5 col.; rutulys - Parry O'Brien, USA - 62 pėd. 5,5 col. Dešimtkova - Dave Edstrom, USA - 7254 taškai.

Moteryų grupėje: 60 m. bėgimas - Isabelle Daniels, USA - 7,4 sek. 100 m. bėgimas - Lucinda Williams, USA - 12, 1 sek. 200 m. bėgimas - Lucinda Williams, USA - 24,2 sek. 80 m. kliūtinis Berta Diaz, Kuba - 11,2 sek. 100x4 estafetė - USA - 46,6 sek. Ietis - Marlene Arena, Čili - 148 pėd. 10,5 col. Rutulys - Earlene Brown, USA - 48 pėd. 2 col. Diskas - Earlene Brown, USA - 161 pėd. 9,5 col. Šuolis į tolį - Annie Smith, USA - 18 pėd. 9,75 col. Šuolis į aukštį - Ann Flynn, - 5 pėd. 3,25 col.

FUTBOLAS

Futbolo varžbas laimėjo Argentinos vienuolikė. Ypatingai gerai pasirodė USA komanda, laimėjusi 4 rungtynes, prieš Braziliją 5:31, Haitį 7:2, Kuba 5:0 ir Meksiką 4:2, ir pralaimėjusi 2, prieš Argentiną 1:4, Kostą Riką 3:4. Už amerikiečių komandą labai gerai sužaidė puolimas, vadovaujamas centro Ed Murphy. Labai gražiai pasirodė ir USA vartininkas Vittorio Ottoboni. Svarbiausios varžybų rungtynės įvyko rugsėjo mėn. 5 d. tarp Brazilijos ir Argentinos komandų. Į Hansen Park stadioną priglūžėjo apie 10,000 žiūrovų, kurie nebuvo apvilti, nes tikrai matė pasaulinio masto rungtynes, kurios baigėsi lygiomis 1:1. Pats rezultatas nevisai atitinka rungtynių eigą, nes brazilai per visą žaidimą spaudė Argentinos vartus ir pastaruosius tik vartininkas, bei brazilų nesėkmė surasti vartus (keletas nelaikomų stiprių, šūvių kliuvo į vartų skersinius) išgelbėjo nuo pralaimėjimo. Argentinos komanda pasižymėjo trumpomis, tiksliomis pasuotėmis, taikliu šaudymu į vartus ir truputį žiauroku žaidimu. Braziliečiai - gražiukamuo liu valdymu, tempu ir stipriais šūviais į vartus.

KREPŠINIS

Vyrų bei moterų grupėse, be didelio vargo, krepšinio varžbas laimėjo USA komandos. Aukštieji amerikiečiai vyrai neturėjo stipraus pasipriešinimo. Būdami ūgiu pranašesni lengvai kontroliavo abi lėntas ir nemetė, bet krovė krepšį po krepšio. Tenka pastebėti, kad ypatingai gražių derinių ir susižaidimo pas juos nesimatė. Kaip individualūs USA žaidėjai išskirtini Oscar Robertson ir Jerry West.

Krepšinio pirmenybių didvyrio vardas kliuvo Brazilijos komandos žaidėjui C.D. Massoni. Rugsėjo mėn. 5 d. Brazilijai žaidžiant prieš Porto Riko komandą, antro kėlinio viduryje, Massoni susižeidė koją ir stipriai šlubuodamas apleido aikštę. Esant labai žiauriom rungtynėm, 7 brazilų žaidėjai turėjo apleisti aikštę padarę po 5 baudas. Septintasis išsifolavo likus žaisti vos 22 sekundėm ir Porto Riko vėdant 78:77. Jam išėjus, aikštėje liko tik 4 brazilų žaidėjai, nes nebuvo kuo pakeisti. Susidarius tokiai padėčiai Massoni šlubuodamas įėjo žaidimą, kad sudarius penketuką. 17 sekundžių iki

rungtynių galo Massoni gavo kamuolį ir iš baudos aikštelės vidurio bandė mesti krepšin, bet... Porto Riko žaidėjas jį sufolaro ir teisėjams priteisus dvigubą baudą Massoni abi baudas išnaudojo, tuo laimėdamas Brazilijai rungtynes 79:78!

Bendrai paėmus, brazilų komanda atvyko žaidimams gerai pasiruošusi. Pas juos matėsi gražių derinių ir taiklių tolimų metimų. Amerikiečiams brazilai pateikė stipriausią pasipriešinimą, USA laimėjo vos 14 taškų skirtumu - 93:79.

PLAUKIMAS

Plaukimo varžybose amerikiečiams buvo tikra medalių medžioklė. Amerikiečiai laimėjo visose distancijose pirmąsias vietas ir beveik visas antrąsias bei trečiąsias. Vienintelis kitautis laimėtojas buvo meksikietis Alvaro Gaxiola, kuris lai-

Rugsėjo 22 dieną savo vedamąjį straipsnį Naujienos štai kaip baigia:

"Mūsų spaudoje, beje, buvo balsų, jog Amerikos lietuviai neprivalą reikalauti, kad Sovietų Sąjunga ištrauktų savo armijas iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos žemių. O tas konservatyvus angliškai kalbančių amerikėnų laikraštis [Chicago Sunday Tribune] laiko viena iš esminių taikos sąlygų, kad Raudonoji armija būtų "atšaukta atgal į sovietų sienas"! Atrodo, kad tie amerikėnai yra nusiteikę Lietuvos atžvilgiu geriau, negu kai kurie lietuviai".

Be abejo, čia Naujienų redaktorius tariasi radęs progą dar kartą pasiaiškinti dėl ALT atsišaukimo penktojo punkto, kuris Dirvoje buvo pavadintas nevykusiu. Ir aiškinasi, kaip paprastai, marksistišku metodu. Pasakys, mat, kad kažkas siūlo nereikalauti sovietinės kariuomenės pasitrau-

mėjo 1-ją vietą šuoliuose nuo 10 m. tramplyno. Plaukimo varžybose buvo pasiektas vienas pasaulio rekordas, būtent moterų 100x4 mišrioje estafetėje, kur amerikietės perplaukė per 4:44,6 min. Senas rekordas priklausė olandėms - 4:51,5 min.

Moteryų grupėje laimėjo Athea Gibson, USA, bet vyrų, bei dvirčių grupėse vyravo meksikiečiai.

Dviračių lenktynėse: Argentina ir USA. Raitųjų sportas: USA. Šaudymas: USA. Irklavimas: USA. Būriavimas: Argentina, Brazilija, USA ir Bahamas.

MARKSISTIŠKA PUBLICISTIKA

kimo iš Lietuvos, ir bus patogu tada pirštu rodinėti: žiūrėkit, ans nori, kad bolševikai liktų Lietuvoj, o aš — reikalauju, kad jie išeitų!

Ką mes esam pabrėžę, yra tas, kad neteisinga ir net negražu skelbti, jog jeigu tik bolševikai pasitrauks iš Lietuvos (ar Pabaltijo), tai jau pasauly ir bus viskas tvarkoj, jau ir bus pastovi ir teisinga taika. Gerai, jei ta blogybė bent kiek pasitrauks, bet sakyti, kad to ir gana — nereikėtų. O Tarybos atsišaukime taip aiškiai buvo pasakyta ir buvo raginama, kad visi lietuviai tokią mintį skelbtų.

Chicago Tribune nuoseklesnė už Naujienas ir Tarybos atsišaukimo autorių. Iš pačių Naujienų patiekto citatos matyti, kad Chicago Tribune iš esmės yra tokios pačios nuomonės, kokia ir Dirvoje buvo pareikšta. Bū-

tent, Chicago Tribune viena iš esminių taikos sąlygų laiko ne tik sovietinės kariuomenės atšaukimą "atgal į sovietų sienas", bet ir santvarkos pakeitimą pačioje Chruščiovo valdomoje šalyje, suteikiant ir tenai žmonėms teisę tikrais rinkimais, be suvaržymų pareikšti savo norus, kokioje valdžios formoje jie geidžia gyventi. Jeigu Chruščiovas tokį reikalavimą patenkintų, tai išnyktų pačioje Maskovoje režimas toks, koks jis dabar yra. Tada išnyktų viena iš pačių didžiausių kliūčių pastoviai ir teisingai taikai įgyvendinti.

Sutikdamas su ta Chicago Tribune mintimi, P. Gri-gaitis sutiko ir su Dirvos ta pačia mintimi. Tik nenorėdamas prisipažinti, pirma tuo klausimu padaręs nevykusių pareiškimų, purto juos nuo savęs ant "kai kurių kitų".

Sofija Kasperavičiūtė - Kanados moterų stalo teniso meistrė

Sofija Kasperavičiūtė

Kanados valstybinėje parodoje, kuri būna kas metai Toronte rugpjūčio pabaigoj ir rugsėjo pradžioj, be gausių eksponatų ir meninių įvairių parengimų, čia taip pat vyksta sportinės varžybos.

Džiugu paminėti, kad šiose varžybose lietuvaite Sofija Kasperavičiūtė, dalyvaudama Kanados moterų stalo teniso pirmenybėse, pasiekė gražią pergalę, išsikovodama Kanados moterų stalo teniso meistrės vardą. Kova buvo kieta, nes reikėjo rungtis su rimtais varžovais. Pusfinalyje buvo nugalėta 1958 metų meistrė J. Marinko, o finale 1957 m. meistrė montrealietė S. Schmideck.

Sofija Kasperavičiūtė kartu su savo tėveliais į Kanadą atvyko 1948 m. rudėnį ir apsistojo Toronte. 1952 m. įstoja nare į lietuvių sporto klubą "Vytis" ir rimtai įsijungia į lietuvišką veiklą sporto srityje. Ištvėringai dirbdama pasiekė daugelį laimėjimų. Štai Kanados sporto apy-

gardos, į kurią įeina Toronto, Montrealis, Hamilton ir Rochester, pirmenybėse jau keturi metai iš eilės ji yra tos apygardos moterų stalo teniso meistrė.

1958 m. centrinės Kanados turnyre laimėjo antrą vietą.

1957 m. šiaurės Amerikos lietuvių turnyre jai atiteko pirmoji vieta.

1959 m. Toronto miesto turnyre iškovoja B klasės pirmąją vietą, moterų dvejetė — antrąją vietą ir taip vadinamam "handycup" laimi pirmą vietą. Antonio turnyre B kl. — ji įveikia savo varžoves, ir atitenka pirmoji vieta.

Sofija Kasperavičiūtė tuo pačiu parodos metu atstovavo Ontario provinciją Kanados tarprovincinėse stalo teniso varžybose ir laimėjo pirmąją vietą.

Sofijai Kasperavičiūtei nėra svetimos ir kitos sporto šakos. Ji aktyviai dalyvauja krepšinio ir tinklinio komandose. Gražių rezultatų yra pasiekusi ieties ir disko metime Detroit, lengvosios atletikos varžybose.

P. J. KERSIS
609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAIN 1-1773
REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigia kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose. Sutaissau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

DIDŽIAUSIA, PATIKIMIAUSIA, SU 25 METŲ PRAKTIKA, APMUITINTŲ SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR VISUS RUSIJOS KRAŠTUS, PERSIUNTIMO ĮSTAIGA.
SU INTURISTO LEIDIMU
GLOBE PARCEL SERVICE Inc.

Siuntiniai pilnai apdrausti, gavėjas nieko neturi primokėti. Siuntėjai įsitikino, kad per GLOBE PARCEL SERVICE INC. siunčiami siuntiniai, greičiausiai, tvarkingiausiai pasiekia adresatą. Prašykite, prisiysime katalogus su pilna informacija, drabužių bei avalynės dydžių Nr., iš rusiškų į amerikietiškus. Ir kainoraščius, kiek už kurį daiktą reikia mokėti maito. Siuntėjų patogumui įstaigoje turime gerų vilnionių ir rajoninių medžiagų, odų, batukų, vilnionių skarų, skarelių, skustuvų, plaukams kirpti mašinėlių, stiklui deimanto rėtukų, lovatiesių ir t.t. Garantuojame, kad niekur kitur, už tokias žemas kainas, šių prekių negalėsite nupirkti. Šios prekės paroduodamos tik siuntėjams.

Šios įstaigos tarnautojai lietuviai.
Darbo valandos: Kasdien nuo 9:30 - 6.
Trečiadieniais 9:30 - 8. Šeštadieniai 9 - 3.
A D R E S A S :
GLOBE PARCEL SERVICE INC.
1313 Addison Rd.
Corner Superior Ave. & E. 71 St.
Tel. UTah 1-0806 & UTah 1-0807
SIUNTINIAI SIUNCIAMI TIESIOG IŠ CLEVELANDO.

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON**
4%
SUPERIOR SAVINGS
ACCOUNTS INSURED TO \$10,000
HOME AND REMODELING LOANS
CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

"Milžino Paunksmė" būtinai reikia pamatyti

Ne taip jau dažna proga, kad galėtum pamatyti gerą Lietuvos praeities istorinį veikalą. Ir svarbiausia, vaidinimą pajėgiausio kolektyvo. Tą veikalą turi pamatyti visi — vyresnieji ir jaunimas. Jame pajus Lietuvos didybės laikus ir amžiną kovą dėl laisvės.

Bilietai į vaidinimą jau parduodami Dirvoje. Pasirūpinkit iš anksto, nes vėliau teks tenkintis tokiais, kokie bus likę.

Bilietai kainos po \$2.50, \$2.00, \$1.50 ir moksleiviams \$1.00. Gyvenantieji toliau bilietus gali užsisakyti ir telefonais: darbo metu HE 1-6344, o vakarais GL 1-3976.

"Milžino Paunksmė" vaidina Montrealio Dramos Teatras. Ir visur susilaukęs, kur vaidino, labai palankų vertinimą.

Clevelande matytas to teatro kolektyvo pastatytas "Baltaragio Malūnas" dar ir dabar mielai prisimenamas. O "Milžino Paunksmė" tas kolektyvas dar įspūdingesnis, kada sceno-vaizdis, rūbai ir vaidybama mus perkelia į XV šimtmetį.

• **Pirmieji "Milžino Paunksmės" pastatymo Clevelande garbės rėmėjai yra J. Mikonis — East Shore Realty savininkas ir A. Glodenis — Baltic Bakery savininkas, adv. J. Smetona ir Ed. Mazys.**

• **Dirvos bendradarbis Antanas Diržys, nesenai iš Venezuelos persikėlęs į JAV, Clevelande lankysis spalio 11 d. Žada būti ir "Milžino Paunksmės" pastatyme.**

• **Akademinis Skautų Sąjūdis spalio 17 d. ruošia metinę šventę Čiurlionio Ansamblio namuose.**

• **Dirvoje galima pigiai pirkti aliuminijaus plokštes, liekančias po kiekvieno laikraščio spausdinimo. Jos tinka pašiūrių dengimui, pertvarų išmušimui ir kt. Plokščių dydis 24 1/2 x 30 colių. Ypač turėtų susidomėti ūkininkai.**

• **The Great Lakes College, yra pripažinta, Medicininio masažo ir terapijos mokykla, įsteigta 1923 m.**

Studentai išeina anatomijos ir fiziologijos mokslus. Jie gauna pilną masažavimo teoriją ir praktiką. Šis kursas paruošia studentą profesiniam gyvenimui.

Medicininio masažo vimo vakarinės klasės pradedės spalio 5 d. Visi yra kviečiami atsilankyti "Open House" rugsėjo 30, 7:30 p. m.

GERI NAMAI

• 2-jų šeimų 5-5 labai geram stovyje namas, garažas, du nauji gaso pečiai. Šv. Kazimiero parapijos rajone.

• Du namai ant vieno sklypo. Reikalingas mažas remontas. Irgi Šv. Kazimiero parapijos rajone. Žema kaina.

• 4 šeimų plytinis apartamentas po 5 kamb. Labai geram stovyje. Garažai, 4 nauji pečiai. Geros pajamos.

• Vienos šeimos 5 kamb. namas E. 130 St.

• Dviejų šeimų 5-5, nauji pečiai, garažai, E. 128 St.

• Dviejų šeimų 6-6, E. 125 St. rajone, pigus, geros nuomos.

EAST SHORE REALTY
780 E. 185 St. IV 1-6561
Juozas Mikonis — Realtor
MU 1-2154

Multiple Listing Service
Bendradarbis:

Antanas Gailiusis
MU 1-7014

(75)

NAUJAS KARYS

Naujai išleisto KARIO viršelyje matyti Chicagos lietuviai šauliai naujose uniformose. Šis KARIO numeris skirtas Lietuvos šaulių Sąjungos įkūrimo 40 metų sukakčiai paminėti. Jame rašo: "Marių žuvėdra — Šv. Kazimieras, scenos vaizdelis tinkamas mėgėjų grupėms vaidinti, nes nesudėtingas ir gyvas; K. M. J. Šarūnas — II Pas. karą Prancūzija pralaimėjo 1936 m.; S. Butkus — Augino tėvas savanorį, šiuo str. autorius baigia savo atsiminimų eilę; J. B. — Prieš 26 metus, prisiminimai apie S. Darius karo mokykloje.

R. Skipitis — Lietuvos šaulių Sąjunga ir VI. Putvinskis; V. Putvyis — Kelias į Nepriklausomybę; A. Valatkaitis — V. Putvyis iš arti; P. Saladžius — Apie Lietuvos šauliškumą begalvojanč; M. P. Mantautienė — šaulių moterų stovyklas Palangoje prisiminus.

Šaulius tremtyje sveikina Diplomatinijos Šetas Lozoraitis, VLIKo pirm. dr. Trimakas, gen. T. Daukantas ir gen. S. Raštikis.

Šiame KARIO numeryje leidėjai, be to, skelbia savo naują leidinį — prof. V. Biržiškos "Praeities Pabiras", Rinkinį straipsnių iš Lietuvos istorijos, kuris netrukus pasirodys stambios, įrištos ir iliustruotos knygos pavidale. Knygą galima įsigyti tik per KARIO (\$6.50).

Naujo KARIO numeris, žymiai padidintas ir gausiai iliustruotas retom, istorinėm nuotraukom iš šaulių gyvenimo. KARIO adresas: 916 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, New York.

"Patinka lenkams tai, ar ne - vistiek Jis Lietuvos karūną užsidės!" sako Rumbaudas (Steponas Kęsgaila) kitiems bajorams: Mikalojui (Ričardui Simaniūkščui), Siečencui (Vaclovui Kerbeliui) ir Tarnovskiui (Vincui Skaisgiriui), "Milžino Paunksmės" dramoje, kuri bus suvaidinta spalio 11 d. Clevelande.

LIETUVOS LAISVĖS IDĖJA IR LENKIJOS PASTANGOS JĄ UŽGNIAUŽTI "Milžino Paunksmės" belaukiant

Belaukdami "Milžino Paunksmės" Clevelande, bent prabėgome peržvelkime patį veikalą, idant pakilus uždangai, neužklūtume už sudėtingos intrigos narpliojimo ir galutėm su didesniu įdomumu sekti subtilėses vietas.

"Milžino Paunksmė" yra trilogiška istorijos kronika, taigi, jos veiksmo eiga perdalinta į tris dalis. Pirmoji dalis (Sonka, Lenkų karalienė) prasideda 1427 m., Vavelio pilyje, Krokuvoje. Tarp veikalo ekspozicijos ir finalo yra trijų metų tarpas - "M. Paunksmė" baigiasi Vytauto šermenimis Trakų saloje, 1430 metais.

Devynių paveikslų vieta nuolat kilnojama: prieš mūsų akis prabėga karalienės Sofijos rūmai, Zbignievo dvaras Slavkuvas, lenkų delegacijos rūmai Horodlėje, Jogailos miegamasis Lucke, sodelis Vavelyje, pilis, kurioje kalinamas Švitrigaila, Vilnius ir pagaliau - gedulingieji Trakai.

Žengdami šiomis lauzytomis pakopomis, susiduriame su eile spalvingų personažų, kurių interesai, susikryžiodami tarpusavyje, perpina istorinį trilogijos siūlą margais epizodais, tačiau drauge subėga į vieną taikinį ir į vieną srovę. Toks tvirtas dramatinis taškų koncentravimas leidžia teigti, kad Sruogos asmenyje susiduriame su reto talento dramaturgu, kurio rankoje paskirų scenų organizavimas paklūsta dramos veikalo vienybei, nepabirdamas į šalis nepriežastingom skaidulom.

"M. Paunksmė" turi du polius. Vienoj pusėj stovi didysis Lie-

tuvos kunigaikštis Vytautas, savo valią ir mintį skelbiantis iš žiūrovui nematomos erdvės: pagrindinio "M. Paunksmės" personažo Sruoga neišveda. Vytautui priešpastatytas Krokuvos vyskupas Zbignievas Olesnickis. Jo figūra yra antroji veikalo ašis, arba, kitaip sakant, tai asmuo, prieš kurį spektaklis kovoja. Taigi, didysis veikalo konfliktas sprendžiamas tarp Lietuvos laisvės idėjos ir Lenkijos pastangų ją užgniaužti.

Sruoga nesuteikia Vytautui realių formų. Jis duoda tik to laikmečio nuotaikų skerspūvį karališkam Lenkų dvare. Vytauto tema betgi pasigirsta veikale jau nuo pirmojo paveikslų. Jo didžiulė įtaka ir autoritetas XV šimtmečio Rytų Europoje tolydžio vis labiau ryškėja, dramos veiksmui vystantis. Sunku būtų rasti šiai trilogijai tinkamesnį vardą už tą, kurį jai davė autorius. Visu personažų žūtubūtinė kova sprendžiasi imponantiškos figūros papėdėje - paunksmėje, iš kurios šešėlis galima nuvokti paties milžino didybę.

Vytauto galią liudija jo amžininkai: vieni jį aukštindami, kiti keikdami, jie vienodai tarnauja dramaturgo tikslui - užbrėžti Vytauto asmenybės kontūrus. Štai, kaip apie Lietuvos valdovą kalba Vengrų karalius Sigismundas Jogailai Lucko suvažiavime:

"Kaip tu manai, kur baigias jo valstybė?
Juodoji jūra kur - kur Baltija...
Visur jo vardas skamba kaip valdovo.

nes idėja pavidalo nereikalinga. Pasirinkęs šitaip piešti D.L.K. Vytauto portretą, Sruoga sukuria tokios nepaprastos jėgos valdovą, kad veikalo gale žiūrovus, turbūt, nuviltų net genialaus aktoriaus pasirodymas.

Karališkas Lietuvos vainikas, aukščiausias valstybės suverenumo ženklas, "M. Paunksmė" užkeliamas simbolio plotmėn. Nevainikuotas karalius Vytautas užsklendžia Lietuvos karūnos dramą nuo juodo šermenų sosto. Šniokščiant Trakų ežerui, gedulingų apeigų fone Lietuvos karūna tolsta į šimtmečių rūkus. Nepasiekta Vytauto svajonė "M. Paunksmės" finale užtvirtinama ekstatiška Švitrigailos priesaika:

"Prisieikiu tau - laisva tėvyne tavo,
Galinga ir didi per amžius bus.
Kol nors viena plastės širdis lietuvio,
Tu būsi amžiams Lietuvos karalius!"

Sovietinėj spaudoj "M. Paunksmė" ne sykį buvo minėta. Aukštai vertinant jos dramatinę konstrukciją, žodžio jėgą ir polėkį, visados tačiau nutyliama pati svarbiausia "M. Paunksmės" idėja. Arčiau su šiuo veikalu susipažinę, suprasime, kodėl "M. Paunksmė", aiškiai skelbianti Lietuvos valstybingumo teisę, niekad negalės būti pastatyta okupanto kėsłams pajungtame teatre. Nebent pati veikalo mintis būtų iškreipta ir sužalota. Tačiau tokiu atveju "M. Paunksmė" būtų perpiauta gyvybės gysla ir sustabdytas jos širdies tvinkčiojimas.

Vyt. Gailius

"Taip Vytaute! Taip nesenai Europa, Azija drebėjo prieš tave! Dabar guli kaip marvas patale ir kas beliko iš galybės tavo?" - sako Zbignievas Olesnickis (Leonas Barauskas) "Milžino Paunksmė", kurią clevelandiečiai ir aplinkinių vietovių lietuviai turės progos pamatyti Clevelande spalio 11 d.

GREETINGS and BEST WISHES

M. VOLK SUPPLY COMPANY

Wholesale distributors

Heating, roofing, shut metal suppliers
12816 KINSMAN Rd. LO 1-2066

BALTIC KEPYKLA

632 E. 162 ST. TELEF. UL 1-7117

Praneša visiems savo klientams, kad visose krautuvėse, kur tik parduodama trijų svarų ruginė duona, jos kaina dabar yra 60 centų. Tai penki centai mažiau, negu anksčiau buvo imama.

Taip pat pranešam, kad mes kepame įvairiausius tortus. Užsakant prašome mus šaukti telefonu: UL 1-7117.

SAVARANKIŠKUMAS SAUGUMAS PRESTIŽAS

Jūs galite pasiruošti ateičiai mokydami vakarais.

MEDICININIS MASAŽAVIMAS

15 mėnesių vakarinis kursas paruošia jus valstybiniam egzaminui. Pasauliniai pripažinta terapijos šaka duoda neribotų progų darbe ar privacioj praktikoje. Šį kartą galima užsirašyti kursui.

MECHANOTHERAPY

(Physiotherapy)

42 dadėti mėnesiai paruošia jus Daktaro laipsniui. Tie patys pagrindiniai griežtieji mokslai, kaip ir medicinos mokykloje. Dauguma mūsų auklėtinių atidaro savo kabinetus.

Išskaito viską medicinoje

išskyrus vaistus,

medžiagas ir operavimą.

Jums visad apsimokės pasitikrinti!

Patvirtinta Ohio State Department of Education. Rašykite, skambinkite ar užeiškite gauti platesnės informacijos. Jokio įsipareigojimo. Aplankykite mūsų OPEN HOUSE trečiadienį, rugsėjo 30, 7:30 P. M. Klasės prasideda spalio 5 d., 6:30 P. M.

GREAT LAKES COLLEGE

Isteigta 1923 m.

1900 SUPERIOR AVE. CH 1-1197, CH 1-0149

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

KAS IR KUR?

• Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus dešimtmečio minėjimas įvyks spalio 3 d. Tautinės Sąjungos namuose. Bus iškilmingas posėdis ir vakarienė.

• Vokietijoje, Muenchene, BALFo įstaigoje dirba keturi tarnautojai: Rugienius, Kairienė, Banevičienė ir Griniene. BALF apskaičiavimu, Vokietijoje jie šelpia 2000 vaikų, 904 senelius, 445 TB ligonius ir 521 kitus chroniškus ligonius.

• Vasario 16 gimnazijoj yra 126 mokiniai, 14 mokytojų ir 11 tarnautojų.

• Fotografas laikraštininkas Vytautas Valaitis, trumpai dirbęs Akrone, gavo darbą kaip fotografas reporteris "Newsweek Report" savaitiniam žurnale ir persikėlė į New Yorką.

• Kunigų Vienybei, kuri rugsėjo 23 d. turėjo savo metinį ir drauge jubiliejinį seimą, suėjo 50 metų.

• "Lituanus" redakcija gavo laišką iš Etninių Mokslų Instituto, Georgetown University, Washington, D. C., giriantį birželio mėn. "Lituanus". Ypatingai minimas yra Dr. Maceinos straipsnis, kuris patariamąs paskaityti visiems europiečiams.

• Dainavos Sporto Klubas pasilinksminimas Bostone įvyks spalio 10 d. viršutinėje "Strand" kavinės salėje. Pradžią 7 val. vak. Programoje įvairių netikėtų. Veiks turtingas buftas, bus šokiai.

Visa Bostono ir apylinkių visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti ir tuo pačiu paremti mūsų sportuojantį jaunimą.

• Prudencija Bičkienė, operos solistė, dainuos žurnalistų spaudos baliuje spalio 3 d. Pakšto svetainėje, Chicagoje.

• Chicago žurnalistų skyr. valdybos šaukiamas suvažiavimas bus spalio 3 d. Jaunimo Centre (Jėzuitų namuose), Chicagoje.

• Iš N. Zelandijos į Torontą persikėlė G. G. Balčiūnai su dviem dukrelėmis. G. Balčiūnas N. Zelandijoje baigė teisės mokslus.

Pagerbė Mariją Varnienę

Mariją Varnienę nenuilstamą montesorininkę laisvojo ir okupuotojo tėvynės, sunkiose tremties sąlygose Vokietijoje ir pagaliau čia, Chicagoje, jos 73-jo gimtadienio proga — rugpiučio 26 d. — susirinko būrys motinų su vaikučiais pasveikinti ir padėkoti jai už tą nuoširdžią pagalbą, kurią ji mielai teikė ir teikia motinoms, susirūpinusioms savo mažųjų auklėbos reikalais. Vaikučiai įteikė gėlių, o motinos kristalinę vazą, kaip simbolį tyros ir skaisčios vaiko sielutės, apie kurios nepaprastą švelnumą ir grožį daug kam yra tekę girdėti iš mielosios pedagogės lūpų. Ji nuolat kartoja, kad su vaikučiais reikia ap-

sieiti taip švelniai ir grakščiai, kaip su trapiu kristalu. Sėkmės ištvėringai montesorininkei!

• Chicago miesto galvos susilaukė iš daugelio miesto gyventojų pelnytų priekaištų, kai jie rugsėjo 22 apie 11 val. vak. paleido į darbą oro pavojaus sirenas, kurių intencija buvo pareikšti džiaugsmą, Chicago beisbolo komandai (White Sox) laimėjus rungtynes prieš clevelandiečius ir užsitikrinus pirmąją vietą šiam sezonui.

Apie šitokią ekscentrišką entuziazmo pareiškimą gyventojai iš anksto nebuvo painformuoti. Daugelis manė, kad sirenos skelbia tikrą oro pavojų.

TORONTO

Šį rudenį, spalio ar lapkričio mėn., įvyks LB Toronto apylinkės Tarybos rinkimai. Rinkimų pravedimu rūpintis jau sudaryta rinkimų komisija, į kurią įėjo: M. Abromaitis, Z. Jakkevičius, K. Kakevičius, S. Pusvaškis ir Vl. Stabačinskas.

Vilniaus dienas pravedti komitetas, kuris pirmininku yra L. Tamošauskas, sekr. Ip. Krasauskas ir nariai: Basalykas, J. Cicėnas, J. Karka ir V. Skrebtėnas savo posėdyje nutarė spalio

Gen. T. Daukantas, už nuopelnus skautybei, buvo apdovanotas "Geležinio Vilko" ordinu. Nuotraukoj pask. S. Babronis skaito apdovanojimo aktą.

L. Kančausko nuotrauka

T. Daukanto 75 metų sukaktis Argentinoje

Mūsų Tėvynės pavergimo tragedijoje, tremtinio keliais į Argentiną atkeliavo generolas Teodoras Daukantas. Pasirinko šį kraštą

todėl, kad čia savu laiku, būdamas Nepriklausomos Lietuvos diplomatu, buvo įsigijęs nemažą draugų Argentinės vyriausybės sluoksniuose. Tai palengvino įvažiavimą į Argentiną.

Karo audros išskankintas, palicgęs išlipo iš laivo ir buvo sutiktas ne tik lietuvių, bet ir savo draugų — argentiniečių. Atsirado lietuvių šeima, kuri jį priglaudė ir padėjo atgauti jėgas.

Nuo pirmų dienų Argentinoje pradėjo veiklą ne tik lietuvių, bet ir svetimtaučių tarpe. Tuoju stoji į tuomet Argentinijoje veikiantį "Antikomunistinį Sąjūdį", kurį sudarė komunistų pavergtų tautų atstovai. Dabar šis sąjūdis vadinasi "Pavergtų Europos Tautų Sąjūdžiu". Šis sąjūdis yra baisi rakstis mūsų Tėvynės pavergėjams. Todėl ne kartą okupantai per savo spaudą puolė gen. T. Daukantą.

Argentinijos lietuvių kolonijai gen. T. Daukantas yra nusipelnęs ir todėl jo 75 metų amžiaus sukakties proga kolonijos organizacijos surengė vieningą pagerbimą, kuris įvyko rugsėjo 12 d. Buenos Aires lietuvių parapijos salėje. Nors salė erdvi, bet vos begalėjo sutalpinti publiką, kurią sudarė ne tik lietuviai, bet ir įvairių tautų atstovai. Ypatingai daug atstovų dalyvavo iš "Pavergtų Europos Tautų Sąjūdžio", kurie kartu su lietuviais džiaugėsi ir didžiavosi gen. T. Daukanto nuopelnais Lietuvai ir kitoms komunistų pavergtoms tautoms. Lietuvių radijo valandėlės vedėjas Z. Juknevičius plačiai nušvietė gen. T. Daukanto asmenį ispaniškai ir lietuviškai. Toliau sekė visų organizacijų ir svečių atstovų kalbos.

Gen. T. Daukantas yra skautas ir didelis skautų draugas, tai Argentinijos lietuvių skautų vyčių "Šarūno" būrelis jį pagerbė iškilmingai įteikdamas Vyriaus-

sio Skautininko aktu gen. T. Daukantui skirtą "Geležinio Vilko" ordiną. Ordoną generolas priėmė priklaupdamas, kurį įteikė paskilnininkas inž. St. Babronis.

Po oficialiosios dalies sekė vaišės ir meninė programa, kurią puikiai išpildė gabi solistė L. Paliulionytė-Vedegienė, akomponuojant E.Čikštaitei. Specialiai tui dienai sudarytas skautų oktetas taip pat užpildė dalį programos. Kaip ir staigmeną padarė dailininkas Kuprevičius, kuris šį kartą scenoje pasirodė ne su tepuku, bet... su smuiku. Daugelis nežinojo, kad jis yra ne tik geras dailininkas, bet ir smuikininkas - solistas. Iš dalies, žinoma, tai nėra didelis nustebimas, nes Kuprevičių šeima yra muzikų šeima. Dar taip nesenai Argentinijos lietuvių džiugino pianisto Andriaus Kuprevičiaus ir jo sesutės Elenos Kuprevičiūtės koncertai lietuviams ir svetimtaučiams. Deja, jau praėjo keli metai, kai šie Argentinijos lietuvių kolonijos pažibos mus paliko ir įsikūrė S. Amerikoje. Neužilgo ir jų tėveliai ten iškeltais.

Kada Villa Lugano lietuvių Centro jaunimo orkestras užgrojo lietuvišką polką, gen. T. Daukantas pasijuto toks jaunas, kad stvėrė penkiolikinę lietuvių ir puikiai pašoko, tuo nustebindamas visus ir sukeldamas ovacijas.

Perpiovus sukaktuvinį gen. T. Daukanto tortą ir sugiedojus Ilgiausių Metų, jaunimas tęsė pasilinksminimą, o sukaktuvininkas džiaugėsi jį pagerbti susirinkusiais.

L. Kančauskas

APACIOJE: Nemaža staigmena susirinkusiems į gen. T. Daukanto pagerbimą buvo dail. R. Kuprevičiaus koncertas. Kairėje dalis svečių, dalyvavusių pagerbime. Dešinėje: dail. R. Kuprevičius koncerto metu.

L. Kančausko nuotrauka

Gen. T. Daukantas, pasipuošęs "Geležinio Vilko" ordenu, juosta, užgrojus polkute, pasijuto jaunas ir, stvėręs glėbin penkiolikmetę lietuvių, pasileido šokti, nustebindamas visus savo jaunatviška energija.

L. Kančausko nuotrauka

Dirva ieško naujų skaitytojų

Laikraštį pastoviai gerinant ir ruošiantis nuo 1960 metų pradžios dažninti, labai reikalingi nauji skaitytojai.

Ateikit mums į talką. Užsakykit Dirvą savo artimiesiems, kurie dar jos iki šiol neskaito. Jei jūs žinote tokius savo artimuosius, ar kaimynius, kurie norėtų su Dirva susipažinti, mes jiems laikraštį siųsime nemokamai 4 savaites. Tuoju atsiųskite jų adresą.

Užsakydami ar rekomenduodami naudokitės čia spausdinama atkarpa.

Užsakau
Rekomenduoju Dirvą siųsti

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Už naują prenumeratorių siunčiu \$.....

(Mano adresas)

